

# რევაზ

# მიშველაძე

## ჩვეული თხზულებანი

ოცდახუთი ტომიცა

თანამედროვე ქართული ლიტერატურის კლასიკოსის, რუსთაველის პრემიის ლაურეატის, რევაზ მიშველაძის შემოქმედება კარგანანია მსოფლიო ლიტერატურის ორგანულ ნაწილად იქცა.

„საქართველოს მაცნე“ გამოსცემს პროზის დიდოსტატის რევაზ მიშველაძის რჩეულ თხზულებათა ოცდახუთტომეულს.

მკითხველი ამ ტომების წაკითხვისას ადვილად დარწმუნდება, რომ მწერლის უანრულად უაღრესად მდიდარ ნაწერებში ჩანს არა მარტო საქართველოს პრობლემები, არამედ ქართული სარკმლიდან დანახული მსოფლიოც.

2013



## დრამატურგია

ტომი  
XVI



გამომცემლობა „საქართველოს მაცნე“

მე ბრალს ვდებ ყველას, ვისაც ძალუძს გულგრილად უცქიროს ატმის ხეს აყვავებულს, ან კალმასს ჩქერში მოდგაფუნეს.

მე ბრალს ვდებ ყველას, ვისაც სინდისი დაუკარგავს და თხუნელასავით სინათლეს ემალება.

გვეყო ყოყმანი და თავის მოტყუება. ჩვენი ყველაზე საშიში მტერი დღესვე უნდა ვიპოვოთ. რესპუბლიკის პროკურორს ვთხოვ კარებში ჩადგეს და გასვლისას ყველას თვალებში ჩახედოს! (სოსო ინყებს ომანთან მაყორულ სიმღერას, დაახლოებით ისეთს, სამოქალაქაო ომის ეპოქას რომ ახასიათებდა. ნელ-ნელა ყველანი აჰყვებიან, სიმღერა მაყურებელთა შორისაც დაირხევა, მთელი თეატრი გუგუნებს).

## ბ ა ლ მ ა – ბ ა მ ო ლ მ ა

ერთმოქმედებიანი სატირა

## მოქმედი პირნი:

ჩ ი კ ა გ ო ს დ ე ლ ე გ ა ც ი ა:	ჩ ვ ე ნ ი დ ე ლ ე გ ა ც ი ა:
ტ ო მ – პროგრამის წამყვანი	ლ ე ო – პროგრამის წამყვანი
რო ბ ი ნ	კ ა კ ო
მ ა ი კ ლ	ს ა ლ ო მ ე
კ ე ტ რ ი ნ	გ ე ნ ო
დ ე ვ ი დ	მ ო შ ე
ჯ ე ნ ე ტ	ბ ე ნ ო
ვ ი ლ ი	გ ი ო რ გ ი

სცენის შუაში დიდი ტელეეკრანია. მასში რამდენიმე კაცი თავისუფლად მოთავსდება. ეკრანის მარჯვნივ და მარცხნივ, შემალღებულ ფიცარნაგზე, ორ-ორად ექვსი სკამი დევს. თითო სკამი კი განცალკევებულია. მარცხნივ ზის ამერიკელთა დელეგაცია, მარჯვნივ ჩვენი. ამერიკელები ამერიკულად, მოშვებულად სხედან, ჩვენები გაჭიმულნი, სამკერდე ნიშნებით და ყეტონებით დამშვენებულნი. მითითებულ თითო სკამზე პროგრამის წამყვანები – ტომი და ლეო სხედან თავიანთ დელეგაციებთან ახლოს და ხელში მიკროფონები უჭირავთ. იხსნება ფარდა. ამერიკის დელეგაცია ფეხზე დგება და მღერის ტემპიან ამერიკულ სიმღერას. მერე ჩვენი დელეგაცია დგება ფეხზე და მღერის ძნელადგასაგებ სიტყვებიან და უფრო გაურკვეველ შინაარსიან ხალხურ სიმღერას – „ერეხელი“. პროგრამის წამყვანები მიკროფონით ხელში თავიანთი დელეგაციების წინ გამოდიან.

ლ ე ო – ჰელოუ ტომ!

ტ ო მ (ამერიკული აქცენტით) – გაგიმარჯოს ლეო.

ლ ე ო – გვიხარია, რომ ტელევიზიამ საშუალება მოგვცა, ბოლოს და ბოლოს, ამერიკელ მოქალაქეებს პირისპირ შევხვედროდით.

ტ ო მ – რა ენაზე წარვმართოთ ტელეხიდი?

ლ ე ო – რა ენაზეც გაგეხარდებათ.

ტ ო მ – იქნებ ჩამოთვალოთ რა ენები იცით და შევარჩევთ.

ლ ე ო (ცოტა დაბნეული) – ხომ არ აჯობებს ჩამოთვალო, რა ენებიც არ ვიცით...

ტ ო მ (სიცხლით). გასაგებია, გასაგები. ჩვენ გაგვიჭირდება, მაგრამ ქართულად ვისაუბროთ.

ლ ე ო – როგორც გენებოთ. გნებავთ ქართულად ვისაუბროთ. რაკი აგრეა, ქართულად ვისაუბროთ. ჩვენ წინააღმდეგი არ ვიქნებით. ჩვენ დამთმობი ხალხი ვართ.

ტ ო მ – სანამ საუბარს დავიწყებდეთ, ერთი პრობლემა უნდა გადავწყვიტოთ. მე მითხრეს, რომ მიუხედავად თეატრის ადმინისტრაციის წინააღმდეგობისა, მაყურებელთა შორის მაინც გაგვეპარა სამი მოქალაქე, ვისაც იუმორის გრძნობა არ გააჩნია.

ლ ე ო – ისინი ალბათ ბილეთიან მაყურებელთა რიცხვს ეკუთვნიან. უბილეთოებს ყოველთვის ჭარბად აქვთ იუმორის გრძნობა.

ტ ო მ – თუ ის სამი სერიოზული მოქალაქე არ აღმოვაჩინეთ, ჩვენს სპექტაკლს ლაზათი დაეკარგება.

ლ ე ო – ექსპერიმენტს მივმართოთ, ექსპერიმენტი ახლა მოდაშია.

ტ ო მ – რა ექსპერიმენტს?

ლ ე ო – ორ სასაცილო ამბავს მოვყვები, შენ დარბაზს დააკვირდი, ვინც არ გაიცინებს, ან გალიმებით მაინც არ გაილიმებს, სწორედ ის არის, ვისაც ვეძებდით.

ტ ო მ – მოიცა, მერე? ვთქვათ აღმოვაჩინეთ გაუცინარი სამეული.

ლ ე ო – არაფერი. ვთხოვთ დასტოვონ დარბაზი. სალაროში ფულს დაუბრუნებენ და შესთავაზებენ ბილეთებს ლექციების ციკლისათვის ათეისტური აღზრდის თემაზე.

ტ ო მ – დაინყე (თვითონ გაფაციცებით ათვალეერებს დარბაზს).

ლ ე ო – ორი კაცი შეხვდა ერთმანეთს. ერთს ცხვირ-პირი ჩამოსტირის.

– რა მოგივიდა? ჰკითხა მას იმან, ვისაც ცხვირ-პირი არ ჩამოსტირის.

– უბედურება! – მიუგო მან, ვისაც ცხვირ-პირი ჩამოსტირის.

– მითხარი, თუ ღმერთი გნამს, – მოთმინებას კარგავს ის, ვისაც ცხვირ-პირი არ ჩამოსტირის.

– ძალი მყავდა, დავილუპე, მე შენ გელაპარაკები, ძალი მყავდა, გელაპარაკები, ძალი კი არა ვეფხვი იყო, პირდაპირ, ვეფხვი კი არა ლომი იყო პირდაპირ, მისი შიშით ჭიანჭველა ვერ შემოძვრებოდა ჩვენს ეზოში, ჩიტი ვერ დაფრინდებოდა ჩვენი სახლის სახურავზე. ოც მეტროში ჩემ გარდა არავის უშვებდა ახლოს. ძალი კი არა ვეფხვი იყო პირდაპირ. მთელ ქუჩას კი არა, მთელ ქალაქს ეშინოდა მისი.

– მერე? მოგიკლეს?

– არა, მომპარეს!

დარბაზში სიცილი. ტომი ენერგიულად ცდილობს აღმოაჩინოს გაუცინარი მაყურებელი.

ლ ე ო (ტომს) – როგორაა საქმე?

ტ ო მ – ყველამ გაილიმა. ზოგმა გაილიმა კი არა, გაიცინა კიდეც.

ლ ე ო – ახლა მეორე ამბავს ვიტყვი. დააკვირდი მეტი ყურადღებით. ბაზარში კაცი იდგა და კაკალს ჰყიდდა. საქმე იმაში იყო, რომ იქვე, ბაზარში ყიდულობდა კილოგრამს ათ მანეთად და იქვე ბაზარშივე ყიდდა კილოგრამს ათ მანეთად. ვანო, რატომ იქცევი ეგრე უცნაურად? – ჰკითხეს კაკლის გამყიდველს, თხა ვიყიდე, თხა გავყიდე გამოდის. თუ სარგებელი არ დაგჩრება, რაზე იკლავ თავს ბაზარში დგომითაო. – ეჰ, შვილოსა, ყველას თავისი ეშხის ოფოფები ჰყავს. მე ფულის მოგება კი არ მაინტერესებს, კაკლის ჩხრიალი მიყვარსო – მიუგო ვანომ.

დარბაზში კვლავ სიცილი, ტომი კვლავ გაფაციცებით ათვალეერებს მაყურებელთა სახეებს.

ტ ო მ – როდის მოხდა ეგ ამბავი?

ლ ე ო – ვერ გეტყვი. ალბათ მანამდე მოხდებოდა, სანამ ჩვენს ბაზრებზე ვაშლის ფასი კამჩატკაზე ვაშლის ფასს გაუტოლდებოდა. ახლა ვინღა დგას ბაზარში მხოლოდ კაკლის ჩხრიალის სიყვარულით. შენ ეს მითხარი, იპოვე?

ტ ო მ – ვერა, ჩემ გარდა, ყველამ გაიცინა. ძვირფასო მაყურებლებო, ისედაც გაგვიჭიანურდა, იძულებული ვართ დავინყოთ სპექტაკლი და ორი სათხოვარი გვექნება თქვენთან.

ლ ე ო – პირველი: დააკვირდით გვერდით მჯდომ მაყურებელს. მთლად ნუ მიაჩერდებით. ისე, შიგა და შიგ გახედეთ ხოლმე. თუ არ იცინის და არც იღიმება, ხელი ხელზე აქვს დადებული და პირმოკუმული, მკაცრი, სერიოზული სახით შესცქერის სცენას, სწორედ ის გახლავთ ჩვენს სპექტაკლზე შემთხვევით მოხვედრილი. ფეხაკრეფით ამოიპარეთ სცენაზე და შეგვატყობინეთ. მერე ჩვენ ვიცით.

ტ ო მ – მეორე სათხოვარი ასეთი გვექნება: მიუხედავად იმისა, რომ ამ გამოსვლაში მე და ჩემი კოლეგა საკმაოდ სოლიდურ ჰონორარს ვიღებთ, ყველაზე დიდი საჩუქარი მაინც ტაშია. ამიტომაც ტაშის დაკვრას ნუ დაიზარებთ. მიჩვეული არ ვართო, ვერ იტყვი, თქვენთან ტაშის დაკვრას აკვანშივე ასწავლიან.

ლ ე ო – ახლა კი დავინყოთ ტელეხიდი!

სპექტაკლის მუსიკალური ლაიტმოტივის ფონზე ორივენი თავიანთ ჯგუფებთან მიდიან.

ტ ო მ – ჩვენ დავინყოთ თუ თქვენ დაინყებთ?

ლ ე ო – როგორ გეკადრებათ, თქვენ რასაკვირველია.

ტ ო მ – იქნებ თქვენ დაგენყოთ?

ლ ე ო – არავითარ შემთხვევაში (ისეთი ქართული სტუმართ-

მოყვარეობით თქვა, რომ კინალამ გაიქცა სცენიდან). თქვენ დაინყეთ ბატონო.

ტ ო მ – კიდევ ერთი სათხოვარი გვაქვს. თუ ნებას მოგვცემთ, ამერიკის ტელევიზიის ჩვეულების თანახმად, ალაგ-ალაგ რეკლამებს ჩავრთავთ (ლეო მოსათათბირებლად თავის დელეგაციასთან დაიხრება).

ლ ე ო – კეთილი და პატიოსანი. მაშინ ჩვენც ჩავრთავთ სარეკლამო ნომრებს.

ტ ო მ – მაშ ასე, პირველი შეკითხვა, მისის კეტრინს! (მიკროფონი გადასცა).

კ ე ტ რ ი ნ – თუ არიან საბჭოთა კავშირში უბინაოები?

ლ ე ო (გაფაციცებით თავის დელეგაციას) – აბა, ამ შეკითხვაზე ვინ მეცადინებდა, ჩქარა ჩქარა.

გ ი ო რ გ ი – სანთლით საძებარია!

ტ ო მ – როგორ, როგორ?

ბ ე ნ ო – აქა-იქლა შემოგვრჩნენ. ცოტანი დარჩნენ.

კ ე ტ რ ი ნ – სად წავიდნენ?

გ ი ო რ გ ი – არსად წასულან, გამზადებულ კოოპერატიულ ბინებს ტეხავენ და შედიან.

ჩიკაგოელებმა პასუხი ვერ გაიგეს.

კ ე ტ რ ი ნ – უბინაოებს როგორ ეხმარებით?

ს ა ლ ო მ ე – აღრიცხვაზე აგვყავს.

დ ე ვ ი დ – ეს როგორ გავიგოთ, აღრიცხვაზე აგყავთ და მერე ბინას აძლევთ?

ლ ე ო – თქვენ გინდათ აღრიცხვაზეც ავიყვანოთ და ბინაც მივცეთ? ბინას მხოლოდ იმათ ვაძლევთ, ვინც აღრიცხვაზე ვერ აგვყავს.

სიცილი

ახლა ჩვენი რიგია (მიკროფონი კაკოს გადასცა).

კ ა კ ო – არ გწყინდებათ?

ტ ო მ – რა?

კ ა კ ო – არ გწყინდებათ-მეთქი ამერიკის მოქალაქეობა?

ტ ო მ – რატომ უნდა მოგწყინდეს?

გ ე ნ ო – თქვენ ხომ ვერასოდეს გამოცდით იმ სიხარულს, რასაც საბჭოთა მოქალაქეები განვიცდით ყოველ ფეხის ნაბიჯზე. თქვენ ხომ არ იცით იმ ელექტროშუქის ფასი, რომელიც გამოთიშულ ლიფტში ერთ-საათიანი ჯდომის შემდეგ გაგინათებს სახეს.

ბ ე ნ ო – თქვენ ხომ ვერასოდეს გაიგებთ იმ სიამოვნებას შვიდწლიანი რიგისა და ოცდაცამეტი საჩივრის შემდეგ „ჟიგული“ რომ მოგინწევს, მერე რა, „ფურგონი“ რომ აღმოჩნდება, თქვენ რა, „ფურგონი“ მანქანა არ გგონიათ?

კ ა კ ო – თქვენ ხომ ვერ წარმოიდგენთ სახლში შემოჭრილი, სახეგაბადრული სიდედრის აღტაცებულ ძახილს – ჩქარა ფული! ბუდიონის ქუჩაზე, მეშვიდე მალაზიაში თევზს არიგებენ!

ლ ე ო (კმაყოფილი პასუხებით) – დიახაც რომ მოსაწყენია თქვენი ცხოვრება, ჩიკაგოელო ბატონებო. გისმენთ.

ვ ი ლ ი – რატომაა თქვენს კრებებზე ყველაფერი ერთხმად მიღებული. არ კამათობთ?

ლეო ჩვენს დელეგაციასთან დაიხარა, სანამ პასუხის გამცემს დამოძღვრავდა, გიორგიმ სტაცა მიკროფონს ხელი.

გ ი ო რ გ ი – ვკამათობთ, მაგრამ ვინც წინააღმდეგია, იმათ ხმის უფლებას ვართმევთ. დეპუტატებად და დელეგატებად მხოლოდ იმათ ვირჩევთ, ვინც ყველაფერზე თანახმაა.

ამერიკელებმა გაიცინეს.

ლ ე ო – არ არის ასე. მოსმენით ჩვენ ყველას ვუსმენთ და სიტყვასაც ყველას ვაძლევთ!

მუსიკა, სინათლე ქრება, რეკლამა დაიწყო. ტელევიზიით გამოსცემენ კრების მსვლელობას. ლეო კრების თავმჯდომარეა. იქვე დგას გიორგი. შეიძლება ორივეს შეცვლილი პარიკები ჰქონდეთ.

ლ ე ო – სიტყვა ეძლევა გიორგი ნერგაძეს!

გიორგი ტრიბუნაზე შედგა.

ლ ე ო – რას იტყვიან ახლა ისინი, ვინც წინასწარმეტყველებდა, არ მისცემენ სიტყვას გიორგი ნერგაძესო. არ მივეცი? მე პირდაპირ უნდა ვთქვა იმ ამხანაგების მისამართით, თუნდაც საწყენად დარჩეთ, უნდა ვთქვა – არ ვარგა ასე, ამხანაგებო. ჩვენ ხელს არავის ვუშლით. ასე გვესმის ჩვენ დემოკრატია. ჩვენ ყველას ვაძლევთ საშუალებას გამოთქვას თავისი საკუთარი აზრი. ასე არ არის ამხანაგო გიორგი?

გიორგი თავს უქნევს და სიტყვის დანყებას აპირებს.

ლ ე ო – რატომ არ მივცემდით, მაგალითად, სიტყვას გიორგის? რა უნდა თქვას ახლა მან ისეთი, რაც ჩვენ შეგვაშინებს, ან ხელს შეგვიშლის? ჰქონდეს ამ კაცს თავისი აზრი. მერე რა მოხდა. თუნდაც არ იზიარებდეს იგი ჩვენს თვალსაზრისს. მერე რა. გიორგის სიტყვა უნდა მივცეთ და ხომ ხედავთ, მივეცი? კიდეც. მე ვეკითხები ახლა იმ ამხანაგებს, ვინც ამტკიცებდა ჩვენი კრების კულუარებში, სულ ერთია გიორგი ნერგაძეს სიტყვას მაინც არ მისცემენო. არ მივეცი? არ დგას ახლა თქვენ თვალწინ ამხანაგი გიორგი? ჩვენ ასე გვესმის საჯაროობა. საერთოდ სიტყვა, თუ იგი

გონივრულად, ფაქტებზე იქნება აგებული, უნდა ითქვას, ვინც არ უნდა იდგეს იმ სიტყვის უკან. დღეს ეს გარემოება განსაკუთრებით საჭიროა. დაბრძანდით, ამხანაგო გიორგი!

გიორგი ტრიბუნას შორდება. ამერიკელები იცინიან. ტელეხიდი გრძელდება.

გ ე ნ ო (ამერიკელებს). შეგიძლიათ თუ არა სასამართლოში უჩივლოთ თქვენს პრეზიდენტს?

დ ე ვ ი დ – რა თქმა უნდა.

ბ ე ნ ო – ჩვენც შეგვიძლია.

ტ ო მ – რა შეგიძლიათ?

ლ ე ო – ვუჩივლოთ თქვენს პრეზიდენტს.

მუსიკა, სიმღერა, ამერიკელთა რეკლამა იწყება. ტომი მიკროფონით ხელში ტელეეკრანზე.

ტ ო მ – რიჩარდი ლეკვს წვრთნიდა.

გადაადგებდა რიჩარდი ჯოხს, დაოთხილი გაიქცეოდა, პირს დაავლებდა, მოარბენინებდა და მთქნარებისაგან ყბაატკივებულ ლეკვს წინა ფეხებთან დაუგდებდა. ლეკვი იდგა და თავისი ლეკვური თვალებით შესცქეროდა, როგორ გადაადგებდა რიჩარდი ჯოხს, მერე როგორ გაიქცეოდა დაოთხილი, რათა პირი დაეველო და მოერბენინებინა.

რიჩარდი დაილალა. ერთხელ კიდევ გადაადგო ჯოხი, ერთხელ კიდევ გაიქცა და, რადგან ოთხზე დგომა ვეღარ შეძლო, ხოხვით მოუტანა თავის ერთადერთ მონაფეს. მონაფე კი სრულიად ჩვეულებრივი ლეკვი იყო და ვერაფრით ვერ გაეგო, რომ მას წვრთნიდნენ, რათა გადაადგებული ჯოხის მოტანა ესწავლებინათ. ლეკვს უკვირდა კიდევ; რა საჭირო იყო ჯოხის გადაადგება, თუ ისევ უკან უნდა მოეტანა.

რიჩარდმა კიდევ ერთხელ მოისროლა ჯოხი და მუდარით სავსე თვალებით ლეკვს შეხედა. ლეკვი ჯოხისკენ გაიქცა, პირი დაავლო, ფიქრის დრო არ იყო. რიჩარდმა სწრაფად გაიკრა ჯიბეზე ხელი და ლეკვს ნახალისების ნიშნად შაქრის ნატეხი გაუწოდა.

რიჩარდმა ჯოხი ცხვირთან მიუტანა ლეკვს, – მიდიო, უთხრა და გადაადგო. ლეკვმა კვლავ წინანდებური ერთგულებით მოარბენინა ჯოხი. თავისი წვრთნის შედეგებით აღფრთოვანებულმა ონისიმემ დაუძახა ცოლ-შვილს, მეზობლებს, მეგობრებს, ნათესავებს. პატრონი წამდაუნუმ ისროდა ჯოხს. ლეკვს უკვე აღარ სჭირდებოდა დამამცირებელი „მიდი“. ცირკის ძალღივიტ ორ ფეხზე შემდგარი, კუდის რხევით მოარბენინებდა ჯოხს.

რიჩარდმა წვრთნა დაამთავრა და ჯოხი გადაადგო. ლეკვმა, რა თქმა უნდა, მოურბენინა.

ცოლ-შვილს, მეზობლებს, მეგობრებს და ნათესავებს მოსწყინდათ და წავიდ-წამოვიდნენ თავიანთი მეზობლური, მეგობრული და ნათესაური საქმეების მოსაწესრიგებლად.

რიჩარდმა ლეკვს კატეგორიულად განუცხადა, დღეს ამით დავამთავროთო და ჯოხი უფრო შორს გადაადგო. ლეკვმა მაშინვე მოურბენინა.

რიჩარდმა მამაშვილურად სთხოვა ლეკვს: – კარგი ბიჭი ხარ, ოქრო ხარ, მაგრამ ახლა რომ ჯოხს გადავადგებ, ნულარ მომიტანო. ლეკვმა თავი კი დაუქნია, მაგრამ ჯოხი მაშინვე უკან დაუბრუნა.

რიჩარდი გაბრაზდა და ძალიან შორს გადაადგო ჯოხი. ლეკვი ჩვეულებრივზე უფრო სწრაფად გაიქცა და ძალიან შორს გადაადგებული ჯოხი თვალისდახამხამებაში ფეხებთან დაუგდო სიბრაზისაგან აკანკალელებულ პატრონს.

ზის ახლა ჯირკზე რიჩარდი, თვალებიდან ღაპა-  
ლუპით ჩამოსდის ცრემლი, კბილებში თავისი დამ-  
ლუპველი სასწავლო ჯოხი უჭირავს და ენერგიულად  
ღრღნის ისედაც მოფამფალეული კბილებით.

ვ ი ლ ი – რას აკეთებს თქვენთან რაიკომი?

ჩვენი დელეგაცია შეჯგუფდა. თათბირობენ, მერე მოშე დგება  
მიკროფონით ხელში.

მ ო შ ე – ავალებს, ამონმებს, საყვედურს აძლევს, ხსნის,  
ნიშნავს, პასუხისგებაში აძლევს, შიგა და შიგ ქრთამს  
ღებულობს.

ჯ ე ნ ე ტ – აღმასკომი რაღას აკეთებს?

მ ო შ ე – ავალებს, ამონმებს, საყვედურს აძლევს, ხსნის,  
ნიშნავს, პასუხისგებაში აძლევს, შიგა და შიგ ქრთამს  
ღებულობს.

ვ ი ლ ი – ეს რა, თქვენთან ორხელისუფლებიანობაა?

ბ ე ნ ო – ორხელისუფლებიანობა რომ იყოს, რა გვიჭირდა.  
ჩვენთან ცხრახელისუფლებიანობაა. გარდა ამ ორისა  
ჩვენი უფროსია – სამინისტრო, სამმართველო, მილი-  
ცია, პროკურატურა, სახალხო კონტროლი, სახალხო  
რაზმი, ამხანაგური სასამართლო და სახლმმართვე-  
ლობა.

სინათლე, მუსიკა, კაკო მიკროფონთან მიდის.

კ ა კ ო – „რაიკომის მდივნის ერთი საათი!“

სინათლე ქვრება, ტელეეკრანში მაგიდას უზის რაიკომის მდივანი  
– ლეო, შემოდის გენო – მდივნის თანაშემწე. ისინი საუბრობენ. კუ-  
ლისებიდან ისმის სიმღერა – „არამი და შარიქა“. სიმღერა შეწყდა.

ლ ე ო – ჩამოვიდნენ უკვე?

გ ე ნ ო – მატარებლით წამოსულან. რომ მოვედი, კარებთან  
დამხვდნენ.

ლ ე ო – რამდენი არიან?

გ ე ნ ო – სამი.

ლ ე ო – სამი. საიდანო, რა მითხარი?

გ ე ნ ო – კანაფქსელი.

ლ ე ო – სად ვასაუზმობ?

გ ე ნ ო – მეორეში.

ლ ე ო – დარეკე?

გ ე ნ ო – არ დამირეკია ახლა დავრეკავ.

ლ ე ო – რას უცდიდი? დარეკე. ეგ გათიშულია, ამით.

გ ე ნ ო – რამდენ ხანში ვუთხრა?

ლ ე ო – ნახევარ საათში მანდ ვიქნებით-თქო. მოიცა. თათ-  
ბირი რომელზე დანიშნე?

გ ე ნ ო – ორზე. ასე არ მითხარი?

ლ ე ო – თათბირს ეგენი?

გ ე ნ ო – არა მგონია. საუზმიდან ქლაკვადეს წავუყვანთ.  
გაართობს ცოტა ხანს.

ლ ე ო – როდის მიდიან?

გ ე ნ ო – მე მგონი დღესვე.

გენო გადის და იმ წამსვე ბრუნდება.

გ ე ნ ო – ორი კაცი გრეხილტრესტიდან.

ლ ე ო – გრეხილტრესტს ჩვენთან რა უნდა?

გ ე ნ ო – ფილიალის გახსნა რომ უნდოდათ, უარი რომ  
უთხრეს.

ლ ე ო – მერე, ხომ გათავდა ეგ საქმე!

გ ე ნ ო – ახლა დავალებით ვართო. რეეტსამმართველომ  
დაგვაგალო.

ლ ე ო – რეეტსამმართველო?

გ ე ნ ო – ეგენი ხომ მაგათთან შედიან ახლა.

ლ ე ო – რამდენიაო, რა თქვი?

გ ე ნ ო – ორი კაცი. შემომყავს.



ლ ე ო – მოიცა.

გ ე ნ ო – ხნიერი რომელიცაა იუზა მქვიაო. ადრე „წყალარხ-ში“ მუშაობდა. ქალის გამო გამოუშვეს იქიდან.

ლ ე ო – რა ქალის?

გ ე ნ ო – ცოლ-შვილს გამოორდა და დამლაგებელი შეირთო. მეორე ჩვენებურია – ხისკევაძე.

ლ ე ო – ხისკევაძე?

გ ე ნ ო – ამაზმშენში რომ იყო. შარშან გადაიყვანეს.

ლ ე ო – არ მახსენდება. რა ქვია მაგ ხისკევაძეს?

გ ე ნ ო – თათაში. შემომყავს.

ლ ე ო – მოიცა. დარეკე მეორეში. აალაგონ ყველაფერი და ახალი გაანყონ, ოც წუთში მანდ ვიქნებით-თქვა. იქნებ მანონი იშოვონ კამეჩის. პირდაპირ იქ წაიყვანე.

გ ე ნ ო. მელხიორიძეს მივუყვანოთ. აჯობებს.

ლ ე ო – აქვთ მაგათ ადგილი?

გ ე ნ ო – პავილიონი გააკეთეს ახალი. შეინუხონ ცოტა თავი. მე ვიტყვი, რომ თათბირი გაქვს და ერთ საათში მოვრჩებით, მე მგონია.

ლ ე ო – ვაი თუ...

გ ე ნ ო – არა თათბირს ეგენი რაზე დაესწრებიან. რაში აინტერესებთ.

ლ ე ო – მოიცა. როდის მიდიან?

გ ე ნ ო – ვერ გეტყვი. არ დარჩებიან დიდხანს (გენო გადის და იმ წამშივე უკან შემოდის). მურთაზი მელაპარაკა. ჩიჩახვაძე გამოვიდა, ორის ნახევარზე მანდ იქნებაო.

ლ ე ო – არ მომკლა?!

გ ე ნ ო – ნამდვილად.

ლ ე ო – ზეგამდე ჩემთან იქნებაო, ხომ თქვა გუშინ?

გ ე ნ ო – თვითონ მოუსურვებია. დავამთავრე თქვენთან ყველაფერიო. ამ დილას გამომიცხადაო, მურთაზმა. სამ საათს დავაკავე, მეტი აღარ გაჩერდაო.

ლ ე ო – მოდის უკვე?

გ ე ნ ო – გზაშია.

ლ ე ო – ეგ შოფრით იქნება.

გ ე ნ ო – კი.

ლ ე ო – დაურეკე სასტუმროს, ჩემს „ბრონში“ არავინ შეუშვას.

გ ე ნ ო – რად უნდა დარეკვა. ისედაც დაკეტილი იქნება, ვინ შევიდოდა.

ლ ე ო – მიალაგონ კარგად. იმ დღეს ონკანი არ იკეტებოდა. რას მოიკითხავს, შენი ჭკუით, ჩიჩახვაძე?

გ ე ნ ო – მაჩვენებლები ჩაინერაო მურთაზმა და მშრომელთა წერილებზე რეაგირება აინტერესებსო.

ლ ე ო – მაჩვენებლები ახალი გვაქვს?

გ ე ნ ო – ვკითხავ სონიას.

ლ ე ო – ცოტა მოუმატონ, მაშინდელივით ნუ გაბერავენ. გეგმები სრულდება, მაგრამ უამინდობამ ხელი შეგვიშალა-თქო. ასე სჯობია. ტყუილს ახლა აღარ ჭამს ჩიჩახვაძე. იმ დღეს თათბირზე ყველანი გაგვაფრთხილეს, ცულლუტობას თავი გაანებეთო. ადგილებიდან გამოგზავნილი ცნობები ცა და მიწასავითაა რეალურ მაჩვენებლთანო.

გ ე ნ ო – ნავედი.

ლ ე ო – აქ დავხვდე? (ანრიალდა).

გ ე ნ ო – აქ არ ივარგებს. სჯობია კვახაძის ბრიგადაში ადი. მე დავხვდები და ვეტყვი, დილიდან სიმინდის გამ-ოროდებას ხელმძღვანელობს-მეთქი.

ლ ე ო – იქ ამოიყვან?

გ ე ნ ო – კაცს გამოვგზავნი.

ლ ე ო – თუ კაცს გამოვგზავნი, უთხარი, ზევით აღარ ავალ. ქვევით ვიქნები ბჟოლებთან და დამიძახოს.

გ ე ნ ო – კეთილი.

ლ ე ო – გავედი აბა.

გ ე ნ ო – ვილისით რომ წახვიდე, აჯობებს.  
 ლ ე ო – ვილისით წავალ. თვითონ ზის რულზე-თქვა. იმ დღეს რომ უთხარი, კარგი იყო, ხომ ხედავდი იმწუთას ჩაინიშნა კორესპონდენტმა.  
 გ ე ნ ო – წადი დროზე, თორემ მოგისწრებს.  
 ლ ე ო – სად ვასადილოთ?  
 გ ე ნ ო – მეორეში აღარ ივარგებს. ცაცხვებში უნდა ავიყვანოთ.  
 ლ ე ო – რამდენი ვიქნებით?  
 გ ე ნ ო – ოთხი, ჭიტალაძე გავაფრთხილო?  
 ლ ე ო – რა ვიცი, გვინდა? გრძელი ტლიკინი რომ იცის?  
 გ ე ნ ო – გააცინებს ცოტას.  
 ლ ე ო – კარგი, წამოვიდეს. ორზე მზად იყოს ყველაფერი-თქო. წავედი. მოიცა თათბირი რომელზე დანიშნე?  
 გ ე ნ ო – ორზე არ ვთქვით?  
 ლ ე ო – ესე იგი, დღესაც უნდა გადავდოთ.  
 გ ე ნ ო – რას იზამ.  
 ლ ე ო – დასვი ფოთოლა და ჩამოარეკინე.  
 გ ე ნ ო – როდისთვის?  
 ლ ე ო – ხვალისთვის. მეტის გადადება არ შეიძლება. ხვალ, ორზე-თქო, წავედი.  
 გ ე ნ ო – ექვსზე რომ საზოგადოება მოდის, ხომ იცი.  
 ლ ე ო – რა საზოგადოება?  
 გ ე ნ ო – „კითხვის პროპაგანდა“.  
 ლ ე ო – დანიშნული გაქვს უკვე?  
 გ ე ნ ო – აბა, კულტურის სახლში ჩაატარებენ.  
 ლ ე ო – პარმენმა მიხედოს.  
 გ ე ნ ო – შენ უნდა გახსნა. ხომ გახსოვს, შარშან თათბირის მასალებში მოვხვდით. ხელმძღვანელობამ თავი აგვარიდაო.  
 ლ ე ო – მე რა გავხსნა, რატომ არ მითხარი.

გ ე ნ ო – შესავალი სიტყვა დაწერილი მაქვს, მერე გადახედე. ექვსამდე უნდა მოვრჩეთ სადილს ჩიჩახვაძესთან.  
 ლ ე ო – გააჩნია როგორ ხასიათზე იქნება.  
 გ ე ნ ო – ჭიტალაძე ვათამალოთ. მე ვეცყვი, ექვსის ნახევარზე დაამრგვალოს სუფრა.  
 ლ ე ო – სალამოს?  
 გ ე ნ ო – დაისვენებს. დალლილია. ღონისძიების შემდეგ მივაკითხოთ და ბანკეტზე წავიყვანოთ.  
 ლ ე ო – ვინ არიან მითხარი ახლა, დალაგებულად.  
 გ ე ნ ო – ა შესავალი სიტყვა. გვარები მითხრა ჯანელიძემ, მაგრამ აღარ მახსოვს. დოცენტებია ძირითადად.  
 ლ ე ო – რამდენი არიან?  
 გ ე ნ ო – ხუთი.  
 ლ ე ო – ხუთი მოხსენება, კაცო?  
 გ ე ნ ო – ათ-ათ წუთს ილაპარაკებენო ჯანელიძემ.  
 ლ ე ო – ჩამოსული არიან უკვე?  
 გ ე ნ ო – კი, ოთხზე ჩამოვიდოდნენ.  
 ლ ე ო – სად ასადილა, ჯანელიძემ?  
 გ ე ნ ო – მეორეში, გაფრთხილებული იყვნენ. ჯანელიძეს შენ ასწავლი? სანამ მე არ დამარეკინა, არ მომეშვა.  
 ლ ე ო – ამ სალამოს არ წავლენ?  
 გ ე ნ ო – არა მგონია, ისე რა ვიცი. შენ უნდა ითამალო, შენზეა დამოკიდებული.  
 ლ ე ო – თამალობა კი არა თავი მისკდება. ჭიტალაძეს უნდა შევანეროთ.  
 გ ე ნ ო – როგორც გინდა მარა, ჩიჩახვაძეს არ ეწყინოს, ორჯერვე ჭიტალაძის თამალობა.  
 ლ ე ო – ხალხი?  
 გ ე ნ ო – რვაჯერ გადავრეკე აღმასკომში. ჯერ ერთი მეურნეობის ხალხს მოიყვანენ, საშოფრო კურსების მეცადინეობას მოხსნიან, ბიბლიოთეკიდან გამოიყვანენ მკითხველებს.

ლ ე ო – ეგ უშველის?  
გ ე ნ ო – თუ გაჭირდა, დამზადების კანტორიდანაც მოვხსნით მწონავეებს და მოვიყვანთ.  
ლ ე ო – არ გინდა. მწონავეებს ვერ ვაკავებთ, ხომ ხედავ, იმ დღეს შეხვედრა დაინყო თუ არა, სათითაოდ გაიკრიფნენ დარბაზიდან.  
გ ე ნ ო – ბოლომდე ვერც სხვებს გავაჩერებთ, ზოგი წავა, აბა რას იზამს. მთავარია დასაწყისში იყოს ხალხი.  
ლ ე ო – ახლა მომისმინე.  
გ ე ნ ო – ბატონო.  
ლ ე ო – მე გავხსნი და უნდა გავიპარო, თორემ სცენაზე დამეძინება და სირცხვილს ვჭამ. შენ უნდა გააგრძელო.  
გ ე ნ ო – ნახე, როგორც შეატყობ.  
ლ ე ო – ვიცი ჩემი თავის ამბავი. რავარც კათედრაზე დადგება კაცი, მაშინვე ძილი მერევა. ახლა კი არა დაღლილიც რომ არ ვარ, მაშინაც.  
გ ე ნ ო – ბატონი ხარ. მე გავაგრძელებ.  
ლ ე ო – შეჯამებითაც შენ შეაჯამე. ბოდიშს მოვიხდის, თათბირს მოვიმიზეზებ და ცოტას წამოვწვები კაბინეტში. ფეხები თუ არ გავმართე, ჩემი მომივა.  
გ ე ნ ო – როგორც კი დამთავრდება, დაგირეკავ.  
ლ ე ო – დამირეკე. ორს საათს მაინც გასტანს ხომ?  
გ ე ნ ო – თუ ჩხობაძემ შეკითხვებით არ გააწყალა გული.  
ლ ე ო – მაგას ვერ ვეტყვი, ცოტა მოუკლოს შეკითხვებს?  
გ ე ნ ო – არ ვუთხარი, არ ვაგრძნობინე? არ გაჭრა არაფერმა.  
კ უ ლ ი ს ე ბ ი დ ა ნ ყ ვ ი რ ი ლ ი – „გამიშვი, გამიშვი! მე ვიცი, რა საქმეც მაქვს, შემიშვი-მეთქი, გელაპარაკები!.. შემოდის კაკო.  
კ ა კ ო (რაიკომის მდივანს ლეოს) – უფროსო! ჯერ გუშინდელიც არ ჩაუსილოსებიათ. დღეს რაც მოვთიბეთ, ეგრე ჰყრია. მზე ჩაახურებს. თივას ქარმა უნდა გაუ-

აროს. ჯერ ერთი, ცელებიც არ გვივარგა. ნახევარი გადასაყრელია. იმ თივას თუ არ მოვუარეთ, გინდა გაგითიბია და გინდა არა.  
ლ ე ო (ყვირილით). გადი გარეთ!  
კაკო ელდანაცემივით გავარდა.  
ლ ე ო (გენოს). თივა მინდა ახლა მეე? თივის თავი მაქვს ახლა? მითხარი ერთი, თუ ღმერთი გწამს?!  
მუსიკა. სინათლე. ისევ ძველებურად სხედან ტელეხიდის მონაწილენი.  
დ ე ვ ი დ – თქვენთან მოსამართლე თავისუფალია?  
ბ ე ნ ო – სანამ ქრთამზე დაიჭერენ, კი.  
მ ა ი კ ლ – დაცულია თუ არა თქვენთან სატელეფონო საუბრის საიდუმლო?  
გ ი ო რ გ ი – არა, ჩვენთან ტელეფონით საუბარს ჩვენი სატელეფონო კავშირის მაღალი დონის გამო, ყველა ისმენს, გარდა იმისა, ვისაც ურეკავ.  
რ ო ბ ი ნ – თვითდაფინანსება რას ნიშნავს?  
კ ა კ ო – როცა სახელმწიფო გეუბნება, მე ჩემი წილი არ დამაკლო და შენ ფული თუნდაც ლომის ხახიდან გამოიღეო. თუ ვერ გამოიღებ, თავში ქვა იეც და მუცელში სამართებელიო.

სინათლე ქვრება. მუსიკა. ამერიკული რეკლამა იწყება.

ტ ო მ (მიკროფონით ხელში) – ამერიკელმა მწერალმა ჯონ ბენედიკტმა დაწერა პატარა ნოველა: ფერმერის ქალიშვილი ტოლ-მეგობრებში დროს მხიარულად ატარებდა. ფერმერი შორეული მოგზაურობიდან რომ დაბრუნდა, შინ შვილიშვილი და შვილიშვილის აცრემლებული დედა დახვდა.

– ვისგან გყავს ბავშვი! – მრისხანედ იკითხა ფერმერმა. ფერმერის ქალიშვილმა თავისი პანია დაიფიცა, რომ არ იცოდა, ვისგან ჰყავდა შვილი. გავიდა წლები. ფერმერის შვილიშვილი გაიზარდა. ბაბუამისი მეზობელ ფერმერებთან და მათს ვაჟებთან თავისი შვილიშვილის მსგავსებას ეძებდა, მაგრამ, ჰოი, საკვირველებავ, შვილიშვილი არც ერთ მათგანს არ ჰგავდა. ამ ნოველის მიხედვით ჰოლივუდის, რომის და ბომბეის კინოსტუდიებში შეიქმნა ფილმები. გიჩვენებთ ნაწყვეტებს ამ ფილმებიდან:

ტელეეკრანებზე ფილმის ნაწყვეტები თამაშდება. პაროდირება ამერიკულ-კოვბოური, იტალიური და ინდური ფილმების... მერე ჩვენი რეკლამის ჯერი დგება.

ლ ე ო – თქვენ წელან ტელეფონი ახსენეთ. ტელეფონის დადგმა უბრალო კაცისთვის ჩიკაგოში კი არა, ჩვენთანაც ჭირს. მინდა ჩიკაგოს მოქალაქეებს ტელეფონის დადგმის ხუთი გზიდან, მეხუთე, ყველაზე უხიფათო და უნაღდესი გზა ვასწავლო. თქვენ რას იტყვით, ტომ?

ტ ო მ – კარგი იქნება.

ლ ე ო – დაუგდეთ კარგად ყური. ბოლოს და ბოლოს, რაღაც ჩვენგანაც ხომ უნდა ისწავლოთ.

ჩემი მეზობელი დიდ საქმეზე მუშაობდა. მე პატარა საქმეზე ვიყავი. დიდ ადგილზე მომუშავეს დაუდგეს ტელეფონი. მე – არა. ვიფიქრე, ვიფიქრე და აი, რა მოვიფიქრე: შევდივარ ყოველ საათსა და თვრამეტ წუთში მეზობელთან, ვითომ დასარეკი მაქვს სადმე... მეზობელი ასეთ თხოვნაზე უარს ვერ მეტყვის. ვრეკავ ნებისმიერ ნომრებზე. ვლაპარაკობ ყასიდად. ხან ვყვირი, ხან ვიცინი, მეზობელი თავის ოჯახიანად პირდაღებული შემომყურებს. ასე გაგრძელდა

ორი კვირა და სამი დღე. ერთ დღეს მეზობელი მეუბნება, როგორაა, სანდრო შენი ტელეფონის საქმეო. ვინ დამიდგამს ბატონო, მე ტელეფონს-მეთქი. რატომ კაცოო, გაცინა. შენ გჭირდება, თუ ვინმეს ჭირდება ტელეფონიო. მოდი ხვალ ჩემთან, სამსახურში და მოგიხერხებ რამესო. ნუ შენუხდებით-მეთქი. განგებ ერთხელ კიდევ დავრეკე და ვითომ ყურმილში ვინმე რამეს მეუბნებოდა, გაბმული ხარხარი დავინყე. მოდი ხვალ უსათუოდო, შემეხვენა; აჰა, გაჭრა ჩემმა ხერხამ-მეთქი, ვიფიქრე. მაინც არ მივსულვარ. მესამე კვირის თავზე ტელეფონი დამიდგეს და იმწუთშივე ჩამირთეს.

მაგრამ აქაც დიდი ზომიერებაა საჭირო. ეს გზა თავისთავად უნაკლოა, მაგრამ სიტუაციას უნდა დაუკვირდე, თვარა, როგორც ჩემს სიძეს დავემართა, ისე დაგემართება.

ლ ე ო – რომ მოვუყევი ეს ამბავი, ჭკუაში დაუჯდა. მაცივარი არა მაქვს ეგება, მეშველოს რამეო. ამოირჩია მსხვერპლად ერთი მეზობელი და წამდაუნუმ შეჰქონდა მასთან მაცივარში შესანახად ცარიელი ქოთანის, ქვიჯა და ქვასანაყი, ერთხელ გაზეთში გახვეული „შიბლეტებიც“ შეიტანა. ფიქრობდა, ილაჯი გაუნყდება მეზობელს და მაცივარს მიყიდისო.

ტ ო მ – მერე, უყიდა?

ლ ე ო – არა, მეზობელმა თავისი მაცივარი გაყიდა ახლა ტელევიზორის საყურებლად მთელი თავისი ცოლ-შვილ-სიდედრიანად, ყოველ საღამოს, ჩემს სიძესთან დადის.

ტ ო მ – დიდებული მეთოდია, გმადლობთ (სიცლით).

ლ ე ო – თქვენთან უკონდუქტორო ტრამვაი დადის?

ტ ო მ – არა!

ლ ე ო – ჩვენთან დადის. ავდივარ, ამას წინათ, უკონდუქტორო ტრამვაიზე და მიუხედავად დიდი სურვილისა –

შევიძინო ბილეთი, ამას ვერ ვახერხებ. ვერ ვახერხებ იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ მაქვს მანეთიანი და არ მაქვს ხურდა ფული.

ერთი გაჩერების შემდეგ, ზურგს უკან, ჩემი მისამართით ასეთი ხმები მესმის:

– არც კი რცხვენია!

– სახელმწიფოს პარავს სამ კაპიკს.

– ნეტავი რა პირით ისმენს ჰიმნს დილის ექვს საათზე?!

– ეტყობა ისე მაგარი შუბლი აქვს, რომ მაგისგან ყველაფერია მოსალოდნელი.

– სულ ადვილი შესაძლებელია ღამე დაგხვდეს და ჯიბიდან სიმწრით ნაშოვნი ოქროები ამოგაცალოს.

– სადაა ახლა ერთი ბომბი!

ბანრის ნერვებიც რომ გქონდეს ამას ვერ მოითმენ.

– მანეთიანს ხომ ვერ დავლუბავ თქვენი სამკაპიკიანის გულისთვის! – ვიყვირე მე.

– ვინაა შენი მანეთის მათხოვარი – დამეჯღანა ჩემნინ მდგომი გამხდარი კაცი, რომელსაც ღრანჭებზე ეტყობოდა რომ საზოგადოებრივი კვების ობიექტების ხშირი სტუმარია.

– მოქალაქე! ჩააგდეთ მანეთიანი და ხურდა სხვა მგზავრებისაგან აინაზღაურეთ – მასწავლა კი არა მიბრძანა ერთმა.

ხურდას დაჩვეულმა ავტომატმა, რომელსაც იმხელა პირი აქვს, რომ ნიკოლოზის ტკიცინა ათმანეთიანებსაც სიამოვნებით დაიტევს, ხალისით შთანთქა ჩემი მანეთიანი.

მოვხიე უბრალო ბილეთი. მერე კი ჩემი კუთვნილი ოთხმოცდაჩვიდმეტი კაპიკის მოლოდინში ავტომატს გვერდით ამოვუდექი და ავტომატურად დავადე პირი.

შემდეგ მოქმედების განვითარებამ ასეთი სახე მიიღო:

– მოქალაქე არ ჩააგდოთ – ვამბობ მე.

– ?!

– მე მანეთიანი ჩავაგდე და თქვენი ფული მე მეკუთვნის.

– კი მაგრამ მე ოცკაპიკიანი რომ მაქვს?

– მოიცადეთ ცოტა ხანს, ვის შეუძლია ოცი კაპიკის დახურდავება?! მოქალაქე არ ჩააგდოთ, მე მანეთიანი... მე მეკუთვნის, ჰო... კიდევ ოთხმოცდაჩვიდმეტი კაპიკი! ესე იგი ამას თქვენგან ერგება ათი კაპიკი; თქვენი რამდენი იყო? ესე იგი თქვენ იმან უნდა მოგცეთ შვიდი კაპიკი და იმ შვიდი კაპიკიდან ქალს ოთხი კაპიკი ერგება. ხოლო თხუთმეტი კაპიკი... იმ კაცის იყო, რომ ჩავიდა. ახლა თქვენ გერგებათ... მოიცა არ ჩააგდოთ მე მეკუთვნის! მე! მე! მანეთიანი!..

– ნახალ! – გამომაფხიზლა სამშენებლო ამხანაგობის წევრით ნერვებმოშლილმა ხმამ.

...სახალხო რაზმელებს ფათერაკების მოყვარული არაორგანიზებული მასებიც დაეხმარნენ და გაკოჭილი მიმიყვანეს მილიციის რომელიღაც განყოფილებაში.

ბრალად მედებოდა ტრამვაიში ყვირილი, ფულის იოლი გზით შოვნის სურვილით მგზავრების შენუხება და გამოძალვის მიზნით ოთხი სამარშრუტო წრის გაკეთება ვაგონიდან ჩამოუსვლელად.

ამერიკელები იცინიან და ტაშს უკრავენ.

კ ე ტ რ ი ნ – როდის მოიხსნება თქვენთან სასურსათო პრობლემა?

კ ა კ ო – როცა საბოლოოდ დავრწმუნდებით, რომ არაფერი გამოგვდის!

ვ ი ლ ი – როგორ არიან თქვენთან სხვაგვარად მოაზროვნეები?

მ ო შ ე – სხვაგვარად აზროვნებენ.

ლეომ მოშეს შეუბღვირა.

ვ ი ლ ი – როგორ ექცევა მათ მთავრობა?

მ ო შ ე – მკურნალობს!

დ ე ვ ი დ (სიცილით). როგორც გიყუბს?

გ ე ნ ო – როგორც სხვაგვარად მოაზროვნეებს!

რ ო ბ ი ნ – როგორია თქვენთან მცირე ერების ბედი?

გ ი ო რ გ ი – მცირე ერები დიდ ერებში მშვენივრად ითქვიფებიან.

კ ე ტ რ ი ნ – აი, თქვენ, ქართველებს, თქვენს ენას ხომ არ გართმევენ?

გ ი ო რ გ ი – წაგვართმევენ, მაგრამ ვერაფერში გამოიყენებენ. საზღვარგარეთ მაზანდა არა აქვს. ვერ გაყიდიან.

ინყება ჩვენი რეკლამა. ლეო პროვინციელი ლექტორის გრიმპარიკით ტელეეკრანში დგება.

ლ ე ო – მივიტანე აკადემიაში ჩემი რვეულები და კი არ დამიმაღავს, პირდაპირ ვუთხარიყენ; ა, ბატონო, არაფერი არ მინდა მე, ჩამოყვევით ახლა თქვენ გლობუსს და შეადარეთ ქართული სხვა ენებს-თქვა. მე შევადარე ჩინურს და დავამტკიცე, რომ ჩვენგან მიუთვისებიათ ენა ჩინელებს-მეთქი. სასაცილოდ არ ეყოთ. ჩინურის სპეციალისტი ჩვენ არ გვყავს და ვერ შევძლებთ თქვენი აღმოჩენილის დადასტურებასო. არაფერი დადასტურება მე არ მინდა, მე, რავა, ხარისხს კი არ გთხოვთ აქანა-თქვა, მე ვუთხარიყენ, ხარისხიც თქვენ გქონდეთ და ჩინ-ტემლაკებიც, რა სპეციალისტი უნდა,

აგერაა ლექსიკონი და შეადარეთ ენა ენას-მეთქი. გადავდე თავი და მე შევეები, მარტოკაცი, ამ საქმეს. ჰინდურის და ქართულის იგივეობის დამტკიცება სულ არ გამჭირვებია, სპარსული და არაბულიც ისე მომყვნენ ხელში, წელიწად-წახეწარში საბოლოოდ დავამტკიცე, რომ სპარსელები და არაბები ჩვენს ენა დაეპატრონენ იმ უბედურ დროში, დაპყრობილი რომ ვყავდით. – კი მარა, მანამდე არ ჰქონდათ, ვითომ, თავისი ენაო? იკითხავ შენ. ექნებოდათ ალბათ, რა ვიცი, რავა არ ექნებოდათ, რალაც უბრალო, საყველპურო ენა, მაგრამ ეს გაფერილ-გაკრიალებული ქართული რომ ნახეს, სტაცეს ხელი და გაითავისეს. რავა არ იზამდნენ, არ იკადრებდნენ, შერცხვებოდათ? ცოტა არ იყოს, აქეთა ენებმა გამანწვალა. ხომ ლათინურის ძირზეა ყველა დამყნილი, მაგრამ მუშაობა ხომ უნდოდა? თუ საბუთები ხელში არა გაქვს, ისე, ავყიად კი ვერ იტყვი ფრანგული და ქართული ერთი და იგივეაო. ხალხია ისინიც. ყველასა აქვს თვალი. ჩოუჯდება ისიც იქედან და დაგიმტკიცებს: არაა, ჩემი პიმენ, ერთი და იგივე, რას მატყუებ, ეს დარბაისელი კაცი, შენო. მულამს მივაგენი და გამიადვილდა საქმე: სიტყვის ძირებს დავუნყე ძებნა. სიტყვის შუაში ერთ-ორ ასოს სტაცებ ხელს და ჩამოურბენ ამ სლავურ ენებს, ხელათ ჩამოყრი ჩოთქზე ყველას. ძირები ისე ემთხვევა, რომ შენი მოწონებული. ბევრი რომ აღარ გავაგრძელო, ცხრა წელიწადში მოვათავე მთავარი საქმე – ენების შედარება. ახლა ანბანის ჯერი დადგა. რაც მე ანბანზე ვიმუშავე, რაც მე შრომა გავწიე, ენით არ აინერება. ჯერ ასოები იმდენი ვხატე და იმდენი ალბომი შევადგინე, ხუთი ვირი ვერ აიკიდებს. ჰაი ფინიკიური, ჰაი ბერძნული, ჰაი ბასკური, ჰაი ლათინური და ბოლოს, როგორც

იქნა, გამოანათა, გავტეხე წელში. მსოფლიოს ერთი ანბანი ჰქონია, ბატონო, მარტო კალიგრაფიაშია განსხვავება და რომელია ის ერთი ანბანი თუ იცი? ქართული, რასაკვირველია, თუ ჩაუკვირდები, არ არსებობს დედამიწაზე დამწერლობა, რომ ქართულით არ წაიკითხო. პატარა საქმეა ეეს? მე რამე სასწაული კი არ მომიგონია და ციდან კი არ ჩამომიტანია, ჩემო ბატონო, რაც სინამდვილეა, ის აღვნიშნე. უბრალო რაღაც დავამტკიცე: ამ დედამიწაზე ყველა ენის ძირი ქართულია და ყველა დამწერლობა ქართულიდანაა წაღებული. ზოგმა მოიპარა, ალბათ, და ზოგს, შეიძლება, ჩვენ მივეცით, ახლა ამის გამოძიება ძნელია და რაც დრო გადის, უფრო და უფრო გაჭირდება.

ა, ამის ჩამდენი კაცი ვარ მე და, გითხარი იმისი არ იყოს, დამიჯერა ვინმემ? დაბეჭდვა ხომ უნდა ამას ყველაფერს, ხომ უნდა გაიგოს ქვეყანამ? სარეცენზიოდ რედაქციიდან იმას უგზავნიან, ვისთანაც გუშინნინ ვიყავი და ჩემი აღმოჩენით სახეგახარებულმა ეს ამხელა ამბავი გულუბრყვილო თამაშად მომიანათლა. ხეირს დაგაყრის ამნაირი კაცი? ადგები მერე და რომელიმე პატარა გაზეთის რედაქტორს შეაცოდებ თავს. ააგუზგუზებ იმ ღვთიან-მადლიანს და დააბეჭდვინებ პატარა ნაწყვეტს. ხარ გახარებული, გგონია ცაზე ხელი მიგინვდება, ხვალიდან მსოფლიო ილაპარაკებს შენს აღმოჩენაზე, მაგრამ გაგიგონია? გამოხვლიკინდება აგერ ჩიტირეკია „მეცნიერი“ თავის გამოჩენის ქია რომ უხიცინებს ტვინში, გამოაცხობს პასკვილს და, მე შენ გეტყვი, არ დაუბეჭდავენ. კაცმა ოლონდ კაცი აგინოს და გულში ჩაიხუტებენ, ტრიბუნას ვინ დოუკავენ. ხელმჩატე რედაქტორმაო, – იტყვის ჩემი ქკუის მასწავლებელი, – ეს რა სისულელე დაბეჭდაო. მოცლილი კაცის და მახათის ამბავს

ჰგავს კვიჭინაძის საქმიანობაო. ვერავითარ კრიტიკას ვერ უძლებს მაგისი ნამოძღვრალიო. ამოგიძუებენ კუდს იმ პატარა გაზეთიდანაც და ატარე მერე ქუჩა-ქუჩა ე შენი აღმოჩენა. ბევრჯერ გამიკეთეს ასე და, ბოლოს და ბოლოს, ამევსო მოთმინების ფიალა. მე ვთქვი: რაღაზე ვიძირმწარო ცხოვრება, ამ აღმოჩენას ხომ ყავლი არ გაუდის, მედოს სახლში და როცა იქნება თვითონ მომაკითხავენ-მეთქი. დავანებე თავი ენათმეცნიერებას და ეს მესამე წელია ჩავუჯექი არქივს.

არქივი ქე მაინცაა ისეთი საქმე, რომ დამტკიცება კი არა, თვალის შევლება უნდა, მეტი არაფერი. თუ რამეს იპოვი, გადააღებინებ ფოტოასლს და ა, ბატონო, მეტი არ გინდა არაფერი.

სასწაულია არქივი-მეთქი, ასეა ეს. დახედე ამ სურათს? გაგიჭირდება ცნობა. შეიძლება, შევედურ ენციკლოპედიაში გინახავს, მოულოდნელი არაფერია. ეს გახლავს შევდების ცნობილი მეფე დიდოსი. დააკვირდი ახლა კარგად და მერე, მოიცა, ა, ამ სურათს დახედე. შეადარე ერთმანეთს ორივე, აგერაა, არ გარბის არსად. ეს არის, ჩემო ბატონო, დიდოსი და ეს მეორე – ჩვენი მეფეა, დემეტრე მეშვიდე. გაჭრილი ვაშლივით არ ჰგვანან ერთმანეთს? არა, არა, ხათრის გულისთვის ნუ დამეთანხმები. კარგად დააკვირდი და მითხარი. უღვაშების მოყვანილობა ნახე, არის ერთნაირი? ცხვირი ნახე? თვალების გამომეტყველება ნახე, რავა იბღვირება ორივე, ხომ ხედავ. ახლა შუბლს დახედე; სწორი შუბლი, ქართული აქვს თუ არა ორივეს? მეტი რაღა გინდა, შე კაი კაცო, გაჭრილი ვაშლივით ჰგვანან ერთმანეთს. ემგვანება მამა შვილს, აბა რა იქნება. აბა, მე ხვარ გამომემგვანება, შე კაცო. ა, ეს იცის არქივმა. მეც არ დავუჯერე თვა-

ლებს პირველად რომ ვნახე, მარა მერე და მერე რომ ჩავერიე და არ მევეშვი, გამიხსნა ისტორიამ ფანჯარა და გამანდო საიდუმლო. ნასული საქმეა, რატომ უნდა ენყინოთ შვედებს და რაში იყო, იცი, საქმე? იმ წლებში, როცა დიდოსი დაიბადა, დემეტრე, ოცდაექვსი წლის ქართველი მეფე, შვედეთში იყო ნასული გემის შენების ოსტატობის შესასწავლად. რალა მეფე წავიდა, სხვა ვერ გაგზავნა ამნაირ პატარა საქმეზეო? შენ მკითხავ და მართალიც იქნები. ვერ გეტყვი პასუხს. შეიძლება არ ენდო სხვას, ანდა, შეიძლება სხვა საქმეც ჰქონდა შვედებთან. რას გოუგებ ადამიანიშვილს. ჩევიდა, შენ ხარ ჩემი ბატონი, ეს გამონკეპილი ბატონიშვილი შვედეთში და, თვალი ჭამს და თვალი სვამსო, ხომ გაგიგონია, ქე მეენონა დედოფალს. მე შენ გეტყვი, მიხვრა-მოხვრა შეეშლებოდა დემეტრე მეშვიდეს, ზრდილობა და სიტყვა-პასუხი. გაუცინა იმან, გაუცინა ამანაც. ოცდაექვსი წლის ბიჭია, რაზე გეიდეებს თავპაიჯს, მითუმეტეს ოჯახობა ეგერაა, შორს, ცხრა მთას გადაღმა, ნადარბაზევში. შვედების მეფე ხანშიშესული ყოფილა მაშინ და მაინცდამაინც, არც ქე კითხულობდა თურმე, სადაა ე ჩემი დედოფალი, ვახშამზე რატომ დაიგვიანაო. რატომ უნდა ენყინოთ შვედებს, ისტორია ისტორიაა, ჩემო იმანო. რალა ბევრი გავაგრძელო, ქე წეიშმაკეს დემეტრემ და შვედების განთქმული მეფე, ხომ შენი გასახარებელი თვალებით ხედავ – ალიკვალის მამამისია. სიკვდილის წინ ამოულო თურმე დედოფალმა თავის შვილს პატარა სურათი, აჩვენა და უთხრა, ამისი შვილი ხარ, დედიკონა, შენო. ესაა მამაშენი, საქართველოს მეფეა, დემეტრე ჰქვია სახელადო. ამის საქვეყნოდ გამოცხადება არც შენთვისაა კარგი და მე ხომ საფლავში თავი მომეჭრება. ისე მაინც იცოდე, გულში გქონდეს მამაშენის სიყვარ-

ულიო. რავა ფიქრობ, არ ამაყობდა დიდოსი თავისი ქართული წარმოშობით? ამაყობდა და მერე როგორ. მამამისის ხათრით რა თქვა იცი? დასავლეთში მე ვარ და აღმოსავლეთში დემეტრე მეშვიდეაო. რომ მიუფიდა ეს ნათქვამი მოხუცებულ დემეტრეს, ცრემლები წასკდა, თურმე, მარა არ შეიმჩნია. ყველაფერი ქე გაახსენდა, მარა თავს ხომ არ გასცემდა. რომ ეთქვა, დიდოსი შვილია ჩემიო, ჯერ ერთი დედოფალს ენყინებოდა, მე ამ საქმეზე გაგიშვი შენ იქანაო? მერე მეფის ავტორიტეტს შელახავდა, ქალების მოყვარული მეფის სახელი უნდოდა დემეტრეს? და მესამეც, რომ ეთქვა, ბევრი არც კი დაუჯერებდა, ჩვენი ხალხის ამბავი არ იცი?

ასე და ამგვარად, მირჩა და მირჩა ეს ამბავი და ა, ბატონო, მე ვიპოვე და აღმოვაჩინე. რანაირად მივაგენი? ჯერ დიდოსის სურათი მომხვდა ხელში. დავაცქერდი, დავაკვირდი, ქართველს რომ ჰგავს უეჭველია, მარა ვის, კონკრეტულად? არ გინდა ამის დადგენა? ღმერთო, სად მინახავს, სად მინახავს-მეთქი და დავუნყე ქართველი მეფეების სურათებს თვალთერება. ბაგრატი მესამეს არ ჰგავს, გიორგი ბრწყინვალეს არ ჰგავს, დავით აღმაშენებელს ხომ არ ჰგავს და არ ჰგავს... ა, ბატონო, დემეტრე მეშვიდე, დემეტრეა გამოხობებული, მისი ცხვირი, უღვაშები, შუბლი, მხატვარმა რომ მოინდომოს, ვერ დაამგვანებს ასე. სიხარულისგან კინალამ გული გამისკდა.

აბა, ჩქარა დემეტრეს ასავალ დასავალის დადგენა! სად იყო, სად იმოგზაურა, შვედეთში ნამყოფი რომ იყო, ვიცოდი, მარა ხომ შეიძლებოდა, ჩვენი ბატონიშვილი რომ იქ ჩავიდა, ტახტის მემკვიდრე დიდოსი დაბადებული ყოფილიყო? არა, ჩემო იმანო, საქმეც იმაშია, რომ დემეტრეს ჩასვლიდან მეთერთმეტე თვეს



გააგორა ბიჭი დედოფალმა. ზეიმობდა სასახლის კარი, ულოცავდნენ მეფე-დედოფალს ვაჟიშვილის შეძენას და ამ დროს ბავშვის ნამდვილი მამა თავისი მცირე ამალით საქართველოსკენ მოჩიქჩიქობდა, ასე იყო ჩვენი იღბალი მოწყობილი და რას იზამ?

გავაშანშალე ფოტოასლი, გამოვაცხვე პატარა წერილი და მეორე დღესვე მივადექი რედაქტორს. რომ მგონია, შეამცირებს სხვა რალაცას და ნომერში გაუშვებს პირდაპირ-მეთქი, შენც არ მომიკვდე, ატრიალა, ატრიალა ხელში, უყურა, ათვალერა და ჩამომიყოყმანა – კი, მგვანებით ჰგავს, ჩემო პიმენ, ამას ვერვინ უარყოფს, მაგრამ დავფიქრდეთ ცოტა, ღირს ახლა ამის გამოქვეყნება? არ ეწყინოთ შვედებს, არ გადამკიდო ის პატიოსანი ხალხი, თუ ძმა ხარო.

...მესამე თვე გავიდა, ახლაც იქ უდევს მასალა. დღეს – ხვალ, დღეს – ხვალ, მიყოლიებს და მატყუებს. არც უკან მატანს, რომ სხვაგან დავბეჭდო, და ვარ ასე. ზედმეტი სიფრთხილე და მორიდება ვიცი ხანდახან, თორემ რატომ უნდა ეწყინოთ შვედებს, მე შენ გეკითხები? წასული საქმეა, რამდენმა წყალმა ჩაიარა მას შემდეგ და რამდენი ქვა გადაგორდა დედამინის ზურგზე. ვინ ართმევს დიდოსს შვედებს? შემოგველე, იმგენის მეფე იყო და იმგენის ხმაღს იქნევდა, ჩვენ რაში გამოგვადგა, მარა ისტორიაა, ეს უპატრონო, სანამ გინდა დააფარო ხელი. დღეს არა, ხვალ მაინც გაიგებენ, რომ დიდოსს, შვედების სახელგანთქმულ მეფეს, ძარღვებში ქართული სისხლი უჩქეფდა და მკერდში ქართული გული უფეთქავდა. ასეა ეს.

ამერიკელები ტაშს უკრავენ და იცინიან.

ტო მ – რა ურთიერთობაშია თქვენთან ეკლესია და სახელმწიფო?

ს ა ლ ო მ ე – ეკლესია გამოყოფილია სახელმწიფოსაგან.

ვ ი ლ ი – თუ გამოყოფილია, რატომაა თქვენთან ყოველი მეორე ეკლესია დანგრეული?

ბ ე ნ ო – როცა სახელმწიფომ ეკლესიები დაანგრია, მაშინ გამოყოფილი არ იყო, მერე გამოეყო – სამღვდელოებას რომ არ ეჩივლა და დანგრეული ეკლესიების შეკეთება არ მოეთხოვა.

რ ო ბ ი ნ – რა მოგცათ გარდაქმნამ?

მ ო შ ე – სხვებს რა მისცა, რომ ჩემთვის მოეცა.

ლ ე ო (მოშეს შეუბღვირა) – ამხანაგ მოსეს სურდა ეთქვა, რაც სხვას მისცა, ის მომცა მეცაო.

მ ა ი კ ლ – თავისუფლად ვისი გაკრიტიკება შეგიძლიათ?

გ ი ო რ გ ი – სტალინის!

დ ე ვ ი დ – ვთქვათ, წყალსადენის მილი გასკდა და ქუჩაში წყალი იღვრება, როგორ ხდება თქვენთან მისი შეკეთება?

კ ა კ ო – ჩვენთან წყალსადენის მილი არ სკდება.

ვ ი ლ ი (სიცილით). მაინც, მაინც? ერთხელაც რომ მოხდეს და გასკდეს?

გ ი ო რ გ ი – მივმართავთ სახლმმართველობას, თუ სახლმმართველობას ავტოგენი არ აღმოაჩნდა, მივმართავთ რაისაბჭოს განცხადებით, თუ რაისაბჭომ წაგვიყრუა, ვუჩივლებთ ქალაქის საბჭოში. თუ იქაც ვერაფერი გავანწყეთ, მივმართავთ ჩვენი რეგიონის დეპუტატს უმაღლეს საბჭოში.

ტ ო მ – ვის?

ლ ე ო – დეპუტატს! და საერთოდ, სასურველია, წყალსადენის მილი არ გასკდეს. დეპუტატი ხალხის მსახურია და ასეთ უბრალო საქმეზე არ ღირს მისი შეწუხება.

დ ე ვ ი დ – თქვენ, თქვენ მესამე რიგში, ებრაელი ბრძანდებით ხომ?

მ ო შ ე (წამოხტა) – ემეთია!

დ ე ვ ი დ – ვთქვათ, საცხოვრებლად ისრაელში გინდა წასვლა, პირველ რიგში რას მოიმოქმედებთ?

მ ო შ ე – ფულ შევაქუჩებ და განცხადებას დავწერ, ან განცხადებას დავწერ და ფულ შევაქუჩებ.

ჯ ე ნ ე ტ – ფულს რისთვის შეაქუჩებთ.

მ ო შ ე (ლიმილდარცხვენით). თქვენ რომ ფიქრობთ იმისთვის არა, განცხადებას რომ დავწერ, საზღვარგარეთ მივდივარ საცხოვრებლად-მეთქი, იმ დღიდან რომ სამშობლოს მტრად გამომაცხადებენ, სამსახურდან მომხსნიან და პროფკავშირიდან გამრიცხავენ, სანამ ჩემს ნაცნობ-ნათესაებს სიდედრებიანად გაჩხრეკავენ და ჩემი და ჩემი ცოლისძმების პასუხგებაში ნამყოფობას შეამონმობენ და, მერე, ან იქით გამიშვებენ და ან იმის იქით, იმ ხუთ-ექვს წელიწადში ჭამა არ მინდა?

მ ა ი კ ლ – ნასამართლეობას რისთვის ამონებენ?

მ ო შ ე – რისთვის და... ისრაელში ცუდად რომ არ მოვიქცე და გამზრდელ მილიციას თავი არ მოვჭრა.

საერთო სიცილი.

ვ ი ლ ი – თუ გახსოვთ, რომ კოსმოსის ათვისების პიონერები ხართ.

გ ი ო რ გ ი – გვახსოვს.

დ ე ვ ი დ – მთვარეზე რატომ არ ჯდებით.

ლ ე ო – ჩვენ სადაც საჭიროა ყველგან ვჯდებით.

ჯ ე ნ ე ტ – თქვენთან ამ ბოლო დროს მოდაშია კოსმოსის ინტერნაციონალური ეკიპაჟები.

კ ა კ ო – კი, მოდაშია.

ჯ ე ნ ე ტ – ქართველებს კონსტიტუციით არ ეკუთვნით კოსმოსში გაფრენა?

გ ი ო რ გ ი – იმდენად ვუყვარვართ, რომ გვიფრთხილდებიან, კოსმოსში არ დავმარცხდეთ.

კ ა კ ო – გაინტერესებთ ქართველები კოსმოსში?

მუსიკა. სინათლე ქრება. სცენა – ტელევიზორის დიდ ეკრანზე სკაფანდრიანი ქართველი კოსმონავტები ჩანან. ჩვენ მათ ხმაზე ვცნობთ. ერთი მათგანი ლეოა, მეორე ბენო, მიკროფონში მთავარი კონსტრუქტორის ხმა ისმის:

ბ მ ა – ბუხუტი, ჩიტია, რავა არი საქმე?

კ ო ს მ ო ნ ა ვ ტ ე ბ ი (თითქმის ერთხმად) – ნელთბილად!

ბ მ ა – სკაფანდრი ხვარსად გიჭერთ?

ლ ე ო – მორგებული გვაქ მარჯის ტყავივით.

ბ მ ა – ხომ გახსოვსკენ ყველაფერი? არ მომჭრათ თავი.

ბ ე ნ ო – არ გინდა ლაპარაკი.

ბ მ ა – ხვარ გეშინიათ?

ლ ე ო – რაის გეშინია.

ბ მ ა – აბა, მეყოლეთ კარგად, ვაძლევ კამანდას.

ო რ ი ვ ე ნ ი – წავედიით!

გამაყრუებელი გრგვინვა, ქუხილი, ხომალდის ფანჯრებიდან დატრიალებული თეთრი კვამლი, მეხთატეხის ბიძგი და რაკეტა შხუილით მიქრის ლურჯ, უკიდევანო ცისთავანზე.

ბენო წამოინია, მკერდზე გადაგებული ლვედ-სამაგრი მოიცილა და ილუმინატორში გაიხედა.

ლ ე ო – აჯამეთში ვართ?

ბ ე ნ ო – რა შუაშია აჯამეთი.

ლ ე ო – აბა, ისე გულდაგულ იჭვრიტები, ერთბაშად სადგური არ გეცნოს, გულაბმსხლიანი პატატვრანი დახლებით და კიბულას წყლით მოვაჭრე ბიჭებით.

ბ ე ნ ო – ნუ გლახაობ შენ და მაგ ლილაკს ჩამოკარი ხელი. მაგას არა, მარცხენა ყურთან რომ გაქვს.

ლ ე ო – გამოვრთო გადამცემი?

ბ ე ნ ო – ჰო, ცოტა ხნით გამორთე, მიწაზე რომ არ გაიგონონ შენი ბჟუტური.

კოსმოსურ ხომალდში უწონადობის გამო ნივთები ტივტივებენ, ლეომ ლილაკს გოგრისსიმსხო მუშტი ჩამოუსვა, ლეო პლასტმასის ჭიქას მისწვდა, ტაბურეტის სკამის მსგავს მაგიდაზე დადო, უკან გადაიხარა, ყუთიდან მომცრო ბოთლი ამოიღო, ეტიკეტს დახედა და თქვა:

ლ ე ო – კაი ვქენით ეს „ლებარდე“ რომ წამოვიღეთ (მიიხედ-  
მოიხედა) გასახსნელი არსად ჩანს მაქით?

ბ ე ნ ო – აქ არ არის. სადმე იქნება, არ შეიძლება დავინყე-  
ბოდათ. მომეცი აქეთ. (ბოთლი გამოართვა, დაახლოებით  
მუცლის ქვემოთ, სკაფანდრის ლილაკს ჩამოჰკრა და აბუ-  
ჟბუჟებული „ლებარდე“ ხომალდის მეთაურს დაუბრუნა).

ლეომ ჭერზე მონანავე ჭიქას შეავლო თვალი

ლ ე ო – სად გაფრენილა, ეს უპატრონო.

ბ ე ნ ო – რაი!

ლ ე ო – ჭიქა.

ბ ე ნ ო – არ დამინყო ახლა ჭიქა და ფუჟერი აქანა. ბოთლით  
ვერ დაღევ, თუ გწყურია?

ლ ე ო – ნუ იცი უშნო ლაპარაკი. რატო ვერ დავღევ, მარა  
ნესი ნესია (გიგანტური ბუს თავის მსგავსი თავსაბურავე-  
ბი ორივემ გულდაგულ მოიხსნეს და უწონადობას რომ არ  
ნაელო, სავარძელთან, გვერდით, ლოკატორის ღვედებთან  
დაიკიდეს).

ლ ე ო – „თავი“ რაც უფრო ახლოს გაქვს, უკეთესიაო, ნათქ-  
ვამია.

ბ ე ნ ო – ავტობუსში რაღაცას ყვებოდი კარგს.

ლ ე ო – ჰო. ველარ დავამთავრე, სად გავჩერდი? დოუძახა  
თურმე თომიამ, ჩემმა დეიდაშვილმა იმ გოგოს თავის  
კაბინეტში. შევიდა დირექტორთან, რასაკვირველია,  
ბიბლიოთეკარი. ბიბლიოთეკარად მუშაობა ნუნუს ექვ-  
სი თავის დაწყებული ჰქონდა. სამსახური იქვე, გორი-  
სიდან გახლავს, ე, ჩემი დეიდაშვილი ქე გითხარი, გეო-

გრაფიული დაამთავრა ქუთაისში. დაწყებითი სკოლის  
დირექტორი იყო მაშინ, უცოლო, რასაკვირველია,  
ახლა საშუალოდ გადააკეთეს ის სკოლა და ორივე-  
ნი ისევ ისე მუშაობენ. ქმარი დირექტორია, ცოლი –  
ბიბლიოთეკარი, ჰოდა, რაღა გავაგრძელო, მაშინდელ  
ამბავს ვყვები, მოსწონს დირექტორს ეს მარწყვივით  
გოგო – ბიბლიოთეკარი, მაგრამ არ გინდა თანამ-  
შრომელს უთხრა ცოლად გამომყევით? უარი რომ  
გითხრას? ხომ შერცხვი კაცი, ხომ დაკარგე ავტო-  
რიტეტი? არა და დროც არ ითმენს, სტაცებს ვილაცა  
ამ კაი გოგოს ხელს და ქე დაისვამს სახლში. მოკლეთ,  
ასეთი გამოსავალი იპოვა თომიამ; ჭკუა და მოხერხე-  
ბა ნახე ადამიანიშვილის: დროა აწი, უნდა გაგათხო-  
ვოთ, ნუნუ, შენო, – ეუბნება დირექტორი, განითლდა  
ბიბლიოთეკარი, ჩალუნა თავი, თომიას დირექტორი  
ჰქვია, თორემ რვა წლითაა ნუნუზე უფროსი, მეტი  
კი არა, ოცდაათის თვით იყო მაშინ და ოცდაორის  
ნუნუ. – საქმროც შერჩეული გყავს უკვე, თუ შენი  
თანხმობაც იქნებაო, მიაყოლა თომიამ. – რატომ ნუხ-  
დები, პატივცემულო დირექტორო, ქვეშიდან გამოხე-  
და ლოყებატკლევცილმა გოგომ. – რა შენუხებაა, ეს  
ჩემი მოვალეობააო, – იღიმება დირექტორი, – ძალიან  
კაი ბიჭია, სერიოზული, წყნარი და, რაც მთავარია,  
უყვარხარ ძალიანო. – ვინაა მაინც არ მეტყვიოთ? –  
ინტერესით სულს ლევს ნუნუ. – ჯერ პირობა უნდა  
მომცე, რომ გაყვები და მერე გეტყვიო. – ასე უნახა-  
ვად როგორ შეიძლება, წყალში თევზი ვინ დააფასაო,  
არ დაიბნა თურმე გოგო. – ხომ იცი, დირექტორი ცუდ  
ვინმეს არ აგირჩევს, ამშვიდებს თომია, – ეგ ისეთი  
საქმეა ბატონო, რომ ხათრით წაყოლა რავა იქნება,  
მეც ხომ უნდა მომენონოსო, ძნელი მოსათოკავია  
ნუნუ. – აბა გეტყვი რანაირია და თუ დაგიჯდა ჭკუაში

მითხარი, თუ არა და აღარ შევანუსებ იმ კაცს თავის გზას ეწევო, – ეშმაკები უსხედან თვალეში დირექტორს, ნუნუ სმენად იქცა. – შინაარსში და კაცობაში ეჭვი არ შეგეპაროს, უნდა მენდო, ამ მხრივ მე ვარ პასუხისმგებელი, დაიწყო თომიამ, – ნუნუმ თავი დაუქნია, რა გაეწყობაო. – ახლა გარეგნობა ვთქვათ, ასე ჩემი სიმაღლისა რომ იყოს? დირექტორი წამოდგა და გაიარ-გამოიარა, ამ ორმეტრიანმა, მთასავით კაცმა ცოტა არ იყოს დააფრთხო ნუნუ, მაგრამ გული გაიმაგრა; – იყოს, რა უჭირსო. – ასე ჩემსავით მოუხეშავი რომ იყოს და ორმოცდაცხრა ნომერი ფეხი ჰქონდეს? – თქვენ მოუხეშავი როდის ხართო, პირიქით, თავი ჩაღუნა ბიბლიოთეკარმა. – შემხედე, ასე ჩემსავით შავი წარბები და ნაჯახივით ცხვირი რომ ჰქონდეს? – რა უჭირს, ცხვირის სიდიდით კაცი ვის დაუნუნია, – გათამამდა ნუნუ, – მთავარია რა მოხელეა, რისი მაქნისიაო? – პედაგოგი რომ იყოს განყობს? დირექტორი ფანჯარას მიადგა. – რომელია თქვენი სიმაღლე უცოლო პედაგოგი ამ ახლომახლო სოფელში? – კითხვა შეუბრუნა ეშმაკმა გოგომ. – ჯერ მე ვიძლევი შეკითხვებს და მიპასუხე. მოკლედ, ძალიან მაგვს ის კაცი მე, ყველაფრით, ისე მაგვს, მეტი რომ არ შეიძლება. პირდაპირ მითხარი, ასე ჩემნაირ კაცს, გაყვები ცოლად რომ რამე იყოს? ნუნუმ კარგა ხანს უყურა თურმე თავისი ფეხსაცმლის წვერებს, „რა გაქვს დასანუნო“, მერე ერთბაშად მიახალა და გაიქცა. ცხოვრობენ ახლა მერჯევში ერთად და ტკბილად, სამი შვილი ჰყავთ. ისე ლამაზად ჰყვებიან ამ ამბავს სუფრაზე, გაგეხარდება. ა, ხალხი!

დაიწყო თუ არა ბუხუტი ამ ამბის მოყოლა, ჩიტამ ჯერ გულიანი ღიმილი ააყოლა, მერე შიგადაშიგ ჩაიხითხითებდა და ბოლოს ისე ახარხარდა, რომ სკაფანდრიდან კინალამ ამოხტა.

ბ ე ნ ო (ხითხითებს). არ ყოფილა კაცი? არ გინდა მოფიქრება? რომელია შენთან?

ლ ე ო – თერთმეტი სრულდება.

ბ ე ნ ო – ე, ბიჭო არ გამოგვრჩეს, ჰონდურასის ეროვნული ფრონტის მებრძოლებს რომ უნდა მივსალმებოდით?

ლ ე ო – შენ მაგას ნუ წუხხარ, აპარატი დაპროგრამებულია, თვითონ გაგზავნის დეპეშას.

ლ ე ო – ვისთან? (ბუხუტი იღიმება).

ბ ე ნ ო – ჰონდურასელებთან.

ლ ე ო – რა მაგის პასუხია და კიკიას იცნობ ბალახვანში სალდაძეს?

ბ ე ნ ო – კიკია?

ლ ე ო – გამწვანებაში მუშაობს, იქვე, სალორიასთან.

ბ ე ნ ო – მაღალ-მაღალი, სუსტი ბიჭი.

ლ ე ო – ჰო, სწორია, გცნობია, შანშე გიორგაძის გოგოს ქორწინებაში ვიყავით გუშინნინ ერთად და მაგან თავისი ცოლის შერთვის ამბავი მოგვიყვა, მუცელი ხელით გვეჭირა. ძმაკაცი ყოლია, თურმე, ვინცხა უბედური, უსაშველო ხალასტიაკები რომ არიან, ხომ იცი. არიქა, არ დამიბერდეს ძმაკაციო და დოუნყია ქალის ძებნა, კიკიას. ამოურჩევია პატრიგეთელი გოგო, გვარი ქე დამავინყდა. ჯერ ძმაკაცისთვის უჩვენებია ჩუმად. „კაი, ვითხოვ, ჯანდაბა თქვენს თავსო“, დათანხმებია უგემურად ეს უცოლო და უბედური. ახლა გოგოს დაბ-მა არ გინდა? ქვა ააგდო და თავი შეუშვირა თურმე, არ ნავყობი მაგასო. შეუჩნდა კიკია. დადის ყოველ მეორე დღეს თურმე ოჯახში. არის ამ თავისი ძმაკაცის ქება-დიდებაში ამნაირია – იმნაირიაო და ბოლოს გატეხა, რავარც იქნა იმ გოგოს (გვარი ქე დამავინყდა) ნებისყოფა. გახარებული მოვარდა ძმაკაცთან, აბა ხვალვე განცხადების შეტანა და ხელმონერა არ გადავაროს იმ ხალხმაო. გლახა რომ იქნება კაციშვილი. არ დაიხ-

ია უკან, თურმე? არ უყრის წყალში ამდენ ნაწინალს? არაო, არ ეკარება გულს და მომკალი თუ გინდაო, არა ვარ მე მაგის მომყვანი, სხვა მოვძებნოთ ვინმე, თუ ამხელა სიკეთე გინდათ ჩემთვისო. მე ვიცი, მაგნაირი გლახების ხასიათი. განვალეებენ, გარბენიებენ და ბოლო წუთში გეტყვიან უარს. არ არიან ცოლის შემრთველი, მორჩა და გათავდა. უნდა გაანებო თავი და ნერვები არ იშალო. ახლა კიკიას მდგომარეობა ნახე? ორცეცხლშუაა. ძლივს დაითანხმა გოგო, ჭირი მოჭამა ხვეწნით და ახლა უარის თქმა, რავარი საქმეა? ვიმტვრიე თავი, მარა სხვა გამოსავალი ვერ ვნახეო, ყვებოდა მივედი და ვუთხარი იმ გოგოს, არ მემეტები სხვისთვის და რა ვქნა, მთელი ქვეყანა რომც გადამეკიდოს, მე უნდა გავხდე შენი ქმარიო. არც გაკვირვებია, თურმე, გოგოს. ქე ჩოუვარდა თურმე გულში ეს ენერგიული მაშვრალი. კაიო, უთქვამს, ვერ გიმხელდი, თორემ თავიდანვე მაგის ფიქრი მქონდა მეცო.

ბ ე ნ ო (სულს ძლივს ითქვამს სიცილისგან) – კაცი ეგ ყოფილა

ბენომ ჭოგრიტით გულმოდგინედ დაათვალიერა მეორე მხრიდან განათებული მთვარე და ზედ დიდად საგულისხმო რომ ვერაფერი აღმოაჩინა, ჭოგრიტი კაბინაში აცურებულ ტყავის ხელთათმანებს გააყოლა და სავარძელზე თავგადადებულ მეთაურს მიუბრუნდა.

ბ ე ნ ო – ისე, სად ვართ, რომ დაფიქრდე კაცი.

ლ ე ო – აბა.

ბ ე ნ ო – მთვარეზე მაინტერესებს ფეხის დადგმა. რატომ არ ვჯდებით, თუ იცი, მთვარეზე?

ლ ე ო – არაა, ალბათ, საჭირო და იმიტომ არ გვაჯენენ, რო საჭირო იყოს, დაგვაჯენდნენ.

ბ ე ნ ო – ისე, ჩვენში დარჩეს და, ჩიტზე უფრო თავისუფალი ხარ ადამიანი კოსმოსში. ხომ შეგვიძლია ახლა მოვატრიალოთ ეს მაშინა და სადაც გაგვეხარდება, იქ დავჯდეთ?

ლ ე ო – რა გაგებით ამბობ?

ბ ე ნ ო – ვთქვით, რომ მოგვიაროს ხუმტურმა თავში და აღარ მინდა, ბატონო შენთან ცხოვრება და დარჩენილი წლები ავსტრალიაში მინდა გავატაროო. რომ დავკრათ თავი და დავემვით ავსტრალიაზე. ე, შეხედე, რავარია ავსტრალია?

ლ ე ო – ჩიტია, ნინოშვილის ქუჩაზე ბუჭყუია ხონელიძე ცხოვრობდა. ლალაიას ვეძახდით. ერთი გაუბედურებული, უპატრონო ბიჭი იყო. დედა ავადმყოფი ჰყავდა. ქუჩა ინახავდა სამადლოდ ორივეს. პატარა ქოხში ცხოვრობდნენ. ისე გავიზარდე, პირდაბანილი ბუჭყუია მე არ მინახავს. სულ ჩამოძონძილ-ჩამოკონკილი, კისერგამურული დადიოდა. ბოლოს მემტრედეობა დაიწყო. მეექვსე კლასში ვიყავი, მახსოვს, ვიყიდე ფეხფაჩურა „სიზი“ ბუჭყუსგან. ორ კვირას მყავდა გალიაში. საკენკი თავის დროზე წყალი, ჩემო ბატონო, სისუფთავე იდეალური, რავარც გავუღე კარი, არ დაფიქრებულა, სამ წუთში ლალაიას ჩანგრეულ სახურავზე იჯდა და ნაგავში იქექებოდა. ნამოვიყვანე იმ სალამოსვე, დავაპტკვენი ფრთები. ორ თვეს იგვანგვალა ჩემს ეზოში, გასუქდა, შეპატივდა, გაუმაგრდა თუ არა ფრთები, რომ მგონია, მოჩვეული მყავს-მეთქი, აფრინდა და ისევ ბუჭყუიას დაუბრუნდა. მოკლეთ, სამჯერ მომყიდა ჩემი „სიზი“ ლალაიამ და სამივეჯერ უკან დაუბრუნდა. სულ მიკვირდა, ხელისგულზე მყავს ეს ბალანკურთხეული და მაინც ბუჭყუს ქოხი ურჩევნია-მეთქი. ხომ გესმის ახლა, რა ვთქვი მე?

ბ ე ნ ო – კიე. მეც რავა, სიტყვას მოყვა თვარა, ჩემს ბალახვანს და მწვანეყვავილას შემოვევლოს რაც ავსტრალიაა ქვეყანაზე თავის კენგურუებიანათ.

ლ ე ო – სტერილიზებული ქალაქით ხელები შეინმინდა და საათზე დაიხედა.

ლ ე ო – აღარაა პატარა სადილის დრო?

ბ ე ნ ო – თორმეტს გადაშორდა. რატომ არ გვაძლევენ კამანდას?

ლ ე ო – უი, კავშირის ჩართვა ქე დაგვიწყებია, აკარი ხელი იმ ლილაკს (ჩართეს თუ არა გადამცემი, იმ წამსვე გაისმა მთავარი კონსტრუქტორის შეშფოთებული ხმა).

ხ მ ა – ლეო, ბენო, ლეო, ბენო, ლეო, ბენო!

– ბატონო! (ერთხმად უპასუხეს კოსმონავტებმა).

ხ მ ა – ცოცხლები ხართ ბიჭო? რატომ შეწყდა კავშირი?!

ლ ე ო – რაღაცას ჩვენთვის ვყვებოდით და გამოვრთეთ ერთნამას, რამ შეგაშინათ?

ხ მ ა – ხალხი ხართ თქვენ ახლა? არ დაგვიხეთქეთ გულეზი? მე მეტს აღარ გამაცივებს ამ წელიწადს. მომისმინეთ ახლა ორივემ კარგად: იმ ლილაკს მეტი აღარ შეეხოთ. არ დავინახო გადამცემის გამორთვა. ეს ერთი და მეორე: ქე დაანებეთ ამ ერთ კვირას კერძო ლაპარაკს თავი. რაღაცა სხვა ილაპარაკეთ, საქმიანი, ჭკვიანური, კოსმოსს რომ შეეხება, გესმით ჩემი?

– კი! (თავი დაუქნიეს მეგობრებმა, თუმცა ეს მეორე დავალება მთლად კარგად ვერ გაიგეს).

ხ მ ა – „კოსმოსურ ხომალდ 292-ის გმირული ეკიპაჟი დასახული პროგრამის მიხედვით განაგრძობს ფრენას. კოსმონავტებმა ხალისიანი სადილის შემდეგ დაისვენეს და უკვე შეუდგნენ მეორე დღის გეგმით გათვალისწინებული სამეცნიერო დავალების შესრულებას. აპარატურა ნორმალურად მუშაობს“.

სინათლე, მუსიკა, კოსმონავტები. ქრებიან, ტელეხიდი გრძელდება. საერთო ხარხარი.

ვ ი ლ ი – რატომაა რომ თქვენთან პარტიის წევრს, თუ პასუხისგებაშია მიცემული, წინასწარ რიცხავენ პარტიიდან?

კ ა კ ო – იმიტომ, რომ, თუ პარტიიდან გარიცხული არაა, ვერ დაიჭერ.

ვ ი ლ ი – მერე გასამართლებამდე, წინასწარ რატომ რიცხავთ?

გ ი ო რ გ ი – რომ მერე სასწაული არ მოხდეს და თავი არ გაიმართლოს.

ტ ო მ – გისმენთ. თქვენი ჯერია...

ჩვენი დელეგაცია აფუსფუსდა.

ს ა ლ ო მ ე – თქვენ ასანთს ბავშვებს უმაღავთ?

ტ ო მ (დაბნეულად). დიახ, მცირეწლოვანებს, როცა შინ მარტო რჩებიან.

გ ე ნ ო – ჩვენ არ ვუმაღავთ. ჩვენთან სპეციალურად, შინ მარტო დარჩენილი ბავშვებისათვის ისეთი ასანთიც გამოდის, რომელიც არ ინთება და ამიტომ საშიშიც არ არის.

ჯ ე ნ ე ტ ი – არ ვიცი, აქედან ჩანს თუ მართლა ასეა, ზოგს თქვენთაგან, მგონი, ამერიკული პერანგი და შარვალი აცვია. საიდან გაქვთ?

მ ო შ ე (ანგარიშმიუცემლად) – პასილკიდან!

ლ ე ო (სისინით) – ამანათიდან.

მ ო შ ე (თუთიყუშივით) – ამანათიდან!

რო ბ ი ნ – კი, მაგრამ, თქვენი ნაწარმი რატომ არ გაცვიათ, არ ვარგა? (ჩვენი დელეგაცია ცოტა არ იყოს დაიბნა, ერთმანეთში ჩურჩულებენ და პასუხს ეძებენ).

გ ი ო რ გ ი – ჩვენსას ვერ ვშოულობთ!

საერთო ხარხარი.

ლ ე ო (შეცბუნებული) – ამხანაგს სურდა ეთქვა, რომ ჩვენში შეკერილს საგარეოდ ვინახავთ, ხოლო ამერიკული იმიტომ გვაცვია, რომ უბრალოა და ყოველდღიურ სახმარად მოსახერხებელი.

მუსიკა, სინათლე ქრება, ნათდება ტელეეკრანის ჩარჩო. ლეო იმ ჩარჩოში დგება მიკროფონით ხელში.

ლ ე ო – ვილაცას უთქვამს გემოვნებაზე არ დავობენო. მე კი მგონია, თუ რამეზე შეიძლება იდავოს კაცმა, ისევ და ისევ გემოვნებაზე.

იგი ახლაც ჩემი მეგობარია.

ერთი კვირაა ვემალები, ერთი კვირაა მეგობართან საუბარს გავუბრუნებ, ერთი კვირაა დამნაშავესავით ვწითლდები მის წინაშე და წარბებს ოწინარევით ვაქანავებ.

ერთი კვირის წინათ შემხვდა იგი ქუჩაში და მითხრა:

- გადასარევი პიჯაკი ჩავიგდე ხელში!
- მართლა? – გავიხარე მე – თუ ძმა ხარ მიჩვენე.
- წამოდი.

...პიჯაკი არ მომეწონა. იგი მეტად ულამაზოა და საკმაოდ ძველმოდური.

– ა? – ამაყად მეკითხება იგი, პიჯაკს ძვირფასი ნადავლივით მიჩვენებს.

მე მომაგონდა რომ გემოვნებაზე არ დავობენ და გულთბილად ვუთხარი:

- გადასარევი პიჯაკია.
- ხომ გეუბნებოდი.

– აბა შენ იცი, როგორ მოუვლი. ასეთი პიჯაკი მარტო დღეობებზე და ადგილკომის კრებებზე უნდა ჩაიცვა.

მან ბედნიერი ხარის თვალებით შემომხედა და მითხრა: ისე, როგორც ნამდვილი მეგობარი ეტყვის ნამდვილ მეგობარს:

- გინდა გქონდეს ასეთი პიჯაკი?

მე უნდა მეპასუხა, რომ უკვე მაქვს ერთი პიჯაკი, რომ ორივეს ერთნაირი პიჯაკის ტარება ინტერნატის მოსწავლეებს დაგვამგვანებს, რომ მე მგონი ასეთი

ფერი ყურის ბიბილოებზე არ მომიხდება და ა. შ. მაგრამ მე დავუშვი მიუტევებელი შეცდომა და ვთქვი:

- მინდა რომელია.

ჩემს ამ ნათქვამს მოჰყვა ჩემი მეგობრის აბსოლუტურად ბუნებრივი და ლოგიკური წინადადება:

- მაშ წადი და იყიდე, თორემ გათავდება.
- დღეს ველარ მოვასწრებ.
- გაიქეცი, მიასწრებ.

მე ელვის სისწრაფით გამოვვარდი მისი სახლიდან და მოსახვევთან მთელი ორი საათი ხელით მეჭირა ამოვარდნამდე მისული გული.

... მეორე დღეს მოვიდა:

- რა ჰქენი იყიდე?
- ვერ მივუსწარი.
- აბა, გავარდი ახლავე.

გავვარდი და ოთხსაათიანი ვიზიტი დავურტყი ნათესავს.

... მესამე დღეს ისევ მოვიდა.

- იყიდე?
- ფული აღარ მეყო.
- ვერ თქვი აქამდე? მე გასესხებ.

პიჯაკის ფული მასესხა და წავიდა.

... მეოთხე დღესაც მოვიდა.

- იყიდე?
- რა?
- პიჯაკი!

– არა, ჩემი ზომისა აღარ იყო, გაყიდულა, – შენ როგორ ხარ? – ვიცრუე და სულ არ გაწინთლებულვარ.

- ეჰ – ხელი ჩაიქნია და წავიდა.

... მეხუთე დღეს ისევ მოვიდა.

- წამოდი ჩქარა!
- რა მოხდა?

– მთელი ქალაქი შემოვიარე და როგორც იქნა მივაკვლიე, ზუსტად ისეთია, შენი ზომისა.

მე უნდა მეყვირა, რომ არ მომწონს ის საშინელი პიჯაკი, რომ იგი ძველმოდურია და ღილები თიხის ჯამებს მიუგავს, რომ...

მაგრამ მე დამორჩილებული ბედაურივით მივყვები მეგობარს ქუჩაში და თვალები ცრემლით მევსება.

აი ახლა ნასესხები ფულით ვიყიდი იმ საბედისწერო და საზიზღარ პიჯაკს.

ხსნა კიდევ არის! პიჯაკს სახლში მიტანისთანავე დავწვავ ცხელი, ძალიან ცხელი უთოთი.

მერე?

არ ვიცი რა მოხდება მერე. ამაზე ფიქრისაც კი მეშინია.

ამერიკელები იცინიან და ლეოს ტაშს უკრავენ.

ლ ე ო – ეს ამბავი მეოთხე სადარბაზოში არ მომხდარა, მეხუთე სადარბაზოში მოხდა. დილის 20 საათი იყო, კლიმენტი ზუმბაძემ შეთქმულივით მიიხედ-მოიხედა, კრიმინალური სიზუსტით ახადა თავი სანდრო მეტრეველის საფოსტო ყუთს, ორი თითი ჩაჰყო და გაზეთები ამოაცოცა. მერე შეუმჩნევლად დაბრუნდა თავის ბინაში, ტახტზე წამოწვა და ღილით შეუდგა ახალი გაზეთების კითხვას. კლიმენტს სინდისი არ ჰქეჯნიდა. იგი წლების განმავლობაში არ იწერდა პრესას. იპარავდა, იპარავდა და, კაცს ღირსებას როგორ დავუკარგავ, ოქრო გამოსდიოდა ხელიდან...

ზუსტად თერთმეტ საათზე სანდრო მეტრეველი შემოფლატუნდა მეხუთე სადარბაზოში. თავისი ყუთი რომ ცარიელი დახვდა, მანვნის ქილები მარცხენაში დაიჭირა, მიიხედ-მოიხედა და ივანე ყრუალაშვილის გაზეთები ამოაცოცა ყუთიდან.

თორმეტ საათზე ივანე ჩამობაკუნდა მეშვიდე სართულიდან. თავისი ყუთი რომ გაძარცვული დახვდა, შეხტა და შემოტრიალდა, სიბრაზისაგან კეფა აენვა, მაგრამ მალევე მოეგო გონს, ოთარ კვეკვესკირის გაზეთები დაითრია და საეჭვო სტვენით აუყვავა კიბეებს.

ოთარ კვეკვესკირი ხორცის რიგიდან ბედნიერი სახით მობრუნდა. სანვიმარზე აწყვეტილი ღილი პირში ჩაიდო, მარჯვენა ხელი გაითავისუფლა, თავის საფოსტო ყუთს მიწვდა და ყუთი ცარიელი რომ დახვდა, გაოცებისგან კინალამ გადაყლაპა ღილი. ბევრი არ უფიქრია, სერგო ლალანიძის ახალი გაზეთები გამოაყოლა ხელს და ლიფტში შევარდა.

სერგო ლალანიძე კარგა ხანს მდუმარედ შესცქეროდა თავის ცარიელ ყუთს, დაახლოებით სამი საათი იყო. ბოლოს ხელი ჩაიქნია და მტკიცე გადაწყვეტილებით გაეშურა საფოსტო განყოფილებისაკენ.

ფოსტალიონს თავისი საქმე დაემთავრებინა და შინ წასულიყო. სერგო ეახლა დირექტორს და აღშფოთებით აუწყა – დღეს ჩემთან ფოსტა არ მოუტანიათო. დირექტორიც აღელდა და აკანკალებულ მომხმარებელს განუცხადა: დაწერეთ საჩივარი და ფოსტალიონს ტყავს გავაძრობო. სერგომ დიდხანს, ბუტბუტით წერა საჩივარი. მერე ტელეფონს დაწვდა და სამსახურში დარეკა, დღეს გადაუდებელი საქმე შემემთხვა და ვერ მოვდივარო.

დაახლოებით ექვს საათზე მოიყვანეს ფოსტალიონი სახლიდან, ფოსტალიონმა კატეგორიულად განაცხადა: გაზეთები დროზე მივიტანეო. სერგომ იუკადრისა – ესე იგი მე ცილისმწამებელი ვარო?! – ესე იგი მე ქურდი ვარო?! – იკვილა ფოსტალიონმა. ზუსტად ერთი საათის შემდეგ საფოსტო განყოფილებასთან სასწრაფო დახმარების ორი ახალთახალი მანქანა იდგა.



არა და სერგოს ბრალია ყველაფერი, როცა იგი თავის გაძარცვულ საფოსტო ყუთს შეჰყურებდა, გვერდით იქვე, თენგიზ საგინაძის ყუთში ხელდაუკარებლად ენყო ახალი გაზეთები. მოვიპარავდი იმ გაზეთებს და ავცდებოდი ამდენ დავიდარაბას.

ტელეხიდი გრძელდება.

დ ე ვ ი დ – რა გიჩვენათ ავღანეთის ამბებმა?

გ ი ო რ გ ი – ავღანეთის ამბებმა გვიჩვენა, რომ სიბრძნეს ზღვარი აქვს, სისულელე კი უსაზღვროა.

ვ ი ლ ი – რატომ ადრე არ გამოიყვანეთ ჯარი, სანამ ათასობით თქვენი ჯარისკაცი არ ემსხვერპლა.

ლ ე ო – უძრაობის ეპოქა იყო და ჯარის განძრევა არ შეგვეძლო.

რ ო ბ ი ნ – რატომ მიდის თქვენთან გარდაქმნა ნელი ტემპით?

გ ე ნ ო – იმიტომ, რომ ძალიან ჩქარი ტემპით დაიწყო.

ტ ო მ – როგორ უცქერით იმ გარემოებას, რომ გარდაქმნა ნელი ტემპით მიდის?

მ ო შ ე – მოგვწონს!

ტ ო მ – მოგწონთ?!

ლ ე ო – რასაკვირველია. აბა თქვენ გინდათ უფრო სწრაფად ძვირდებოდეს ბაზარი, უფრო სწრაფად ქრებოდეს ყველი და კარაქი და უფრო მეტად აგინებდნენ სტალინს?

საერთო სიცილში ტომი მიკროფონით ხელში ტელეჩარჩოში დგება.

ტ ო მ – გთავაზობთ ამერიკულ ტიპაჟს საბჭოთა სატირულ-იუმორისტული ჟურნალებისათვის.

როგორც მოდების გამოფენაზე, მხიარული მუსიკის ქვეშ სცენაზე გაივლიან ჩვენს სატირულ პერიოდიკაში დამკვიდრებული ამერიკელი ტიპები: მსუქანი, სიგარიანი მილიონერი, განგსტერი, პროსტიტუტკა, რასობრივი ჩაგვრის მსხვერპლი და ა. შ.

კ ა კ ო – რატომ იყიდება თქვენთან ცეცხლსასროლი იარაღი თავისუფლად მაღაზიაში?

პირველად დაიბნა ამერიკის დელეგაცია.

ვ ი ლ ი – თქვენთან რატომ არ იყიდება?

ლ ე ო – იმიტომ რომ, ჩვენ ნერვიული ხალხი ვართ და უმეტესობას სახლში სიდედრი გვყავს.

რ ო ბ ი ნ – ამ ბოლო დროს თქვენთან ბევრს სწერენ საბჭოთა ორგანოთა დამოუკიდებელ აზროვნებაზე. თუ საიდუმლოება არ არის, რას ნიშნავს თქვენთან „დამოუკიდებელი აზროვნება?“

გ ი ო რ გ ი – აქამდე ადგილობრივ უწყებებს ზემოდან ამოვებინებდნენ შეცდომებს, ახლა უფლება მიეცათ თვითონ შეცდნენ, დამოუკიდებლად.

სიცილი.

ლ ე ო – გასაგებია?

ტ ო მ – მთლად გასაგები არ არის.

ლ ე ო – აბა ბოლო დროის დემოკრატიული ცხოვრების ნათელსაყოფად ერთ ამბავს გიამბობთ და ყველაფერი გასაგები იქნება.

ლეო ჰყვება ამბავს, რომელიც დიდ ტელეჩარჩოში შეიძლება გათამაშებული იქნას მსახიობების მიერ.

ლ ე ო – 1988 წლის 21 ივნისს ოთმოცდამეცამეტე საფოსტო ყუთის № გაერთიანების ადგილკომის თავმჯდომარე იაზონ ითაშვილი იდგა თავისი კაბინეტის წინ და მონინააღმდეგეებს ეძებდა. ეს-ესაა კრება დაიწყებო-

და, უნდა ეყარათ კენჭი ტრანსაუარიის კომპის პროექტის დასამტკიცებლად. ამ პროექტს გულში ბევრი არ ეთანხმებოდა და, გულახდილად გითხრათ, კომპი ვერ იყო გაერთიანებისთვის მთლად სასარგებლო საქმე, მაგრამ რაკი კენჭისყრამდე მოვიდა, პროექტი უსათუოდ დამტკიცდებოდა. იაზონსაც ეს სურდა. მაშ რატომ ეძებდა ასე გაფაციცებით ადგილკომის ისეთ ნევრს, პროექტის წინააღმდეგ ხმას რომ აღიმალლებდა? თურმე დირექტორს ზემოდან უთხრეს, ღმერთი არ გაგინყრეს და პროექტი ერთხმად არ გავიდეს, როგორც გინდა, ისე მოძებნე ერთი-ორი წინააღმდეგი, რომ კამათის ილუზია შეიქმნასო. ხომ ხედავ, დაგვცინის საზღვარგარეთი ამ ერთხმიანობისთვისო. ის, ვინც დირექტორს ზემოდან უთხრა, უფრო ზემოდან დამოძღვრილს ჰგავდა, თორემ როდის იყო საბჭოთა დაწესებულებაში ადამიანს ეხვეწებოდნენ, არიქა, გვიშველე, არ დაგვიჭირო მხარიო.

იაზონს ნელ-ნელა სასონარკვეთილება ეუფლებოდა. მეშვიდე ჩამვლელს უსაფრდებოდა ახლა, ამ წამში, და ისეთი მეპროტესტე ვერა და ვერ შეიგულა, რომელიც პირობას მისცემდა, რომ პროექტის წინააღმდეგ გამოვიდოდა.

ლიფტს ელექტროინჟინერი ტარას ქემაშვილი ამოჰყვა და პირდაპირ იაზონისკენ წამოვიდა. იაზონს სახე გაებადრა. ტარასი ელექტროინჟინრის პირობაზე ერთობ გაბედული კაცი გახლდათ.

– დიდხანს გაგრძელდება, როგორ ატყობ? – ჰკითხა ქემაშვილმა და ჩინურ ონკანზე წყლის ჭავლს პირი აავლო. ალბათ წყლის დაღევა კი არა, უბრალოდ ტუჩების გასველება სურდა.

– საათის, საათ-ნახევრის ამბავია. ისე, კომპი შენი ჭკუით?

– სისულელეა, სისულელეზე მეტია, ფულის წყალში გადაყრაა. რად გვინდა კომპი, ვის ვანონებთ თავს.

– აგაშენა ღმერთმა, – იაზონმა ხელი მკლავში მოჰკიდა და შეთქმულივით ფანჯრისკენ წაიყვანა. ელექტროინჟინერმა ჯერ მკლავზე გაამახვილა ყურადღება და მერე ადგილკომის თავმჯდომარეს შეხედა.

– გამოდი და თქვი. ახლა შეიძლება სიმართლის თქმა. გამოდი და თქვი, რასაც ფიქრობ.

– რაზე? – მონყენილად შეხედა ქემაშვილმა.

– კომპზე.

– შენ ხუმრობ და მართლა უნდა თქვას კაცმა.

– ჰოდა თქვი. ბავშვებს გაფიცებ, თუ არ თქვა. ხომ არ შეიძლება ყველაფერზე თავი ვუქნიოთ.

– ვის?

– მაგათ.

– კომპი რომ სისულელეა, რად უნდა ლაპარაკი. მართლა უნდა ადგეს კაცი და უნდა თქვას. ღირსიც იქნებიან მაგენი, – წყნარად, შეფიქრიანებულად თქვა ტარასმა, მკლავი გაითავისუფლა და სხდომათა დარბაზის მაღალი კარებისკენ გააბიჯა.

– მამია!

მამია ხოფერია, ბეჭნაგდებით მიმავალი, შრომის ინვალიდი მამია, წამით შეჩერდა. არ გამოუხედავს. ეტყობა სურდა ხმაზე გამოეცნო, ვინ დაუძახა. გამოიცნო თუ არა, ამას ჩვენ, სამწუხაროდ, ვეღარ დავადგენთ, მაგრამ ადგილკომის თავმჯდომარის დანახვისთანავე მამიამ ხელჯოხი რომ მიმოაკაკუნა და ნაბიჯს რამდენადაც შეეძლო, მოუჩქარა, მეც და ჩემმა მკითხველმაც მშვენივრად დავინახეთ.

– უნდა მიშველო, მამია – იაზონის ხმა – თვალეში მუდარას დაესადგურებინა.

– ჰო, – ჯოხს ხელი შეუნაცვლა მამიამ.

– წინააღმდეგ უნდა გამოხვიდე. ერთი-ორი მოწინააღმდეგე ჰყარით გვეჭირდება. არ არის საჭირო კომპის აშენება-თქო, შენც ხომ ასე ფიქრობ, მამია?

– ჩემს ფიქრს რა მნიშვნელობა აქვს, ახლა, ამ წუთში, მაგრამ თუ საქმისთვის არის საჭირო, ყველაფერს იზამს კაცი – ხმის საეჭვო განაზებით თქვა მამიამ.

– ჰო, გენაცვალე. არ გიჭერთ მხარს-თქო. არ მიმარჩნია სწორად საკითხის ასე დაყენება-თქო. ჩემი საკუთარი აზრი მაქვს-თქო, ხომ შეიძლება, რაღაცაში არ გეთანხმებოდეთ-თქო.

– მე ვიტყვი, რატომაც არა, მაგრამ საბოლოოდ რა მოყვება ამ ამბავს? – განზე გაიხედა მამიამ.

– საბოლოოდ არაფერი. პროექტი მაინც გავა. ოღონდ ოქმში ჩაინერება, მამია ხოფერია წინააღმდეგ გამოვიდაო.

– მაგაშია საქმე? – ამოიოხრა მამიამ.

– არაფერი მოხდება, დამერწმუნე. პირიქით, იტყვიან იმდენ ცხვრებში თავი მხარზე მარტო მამიას ჰქონიაო.

– მერე? მაგ ორი სიტყვისთვის გადავიკიდო ქვეყანა? მხარზე თავი რომ მაქვს, ამის დამტკიცება ახლა დავინყო სამოცდაორი წლის კაცმა. და უჭირო საჭიროდ გავიხადო?

– შენ შენს აზრს იტყვი.

– კი ბატონო, ვიტყვი, მაგრამ, მერე? რალა მე ვიქცე თეთრ ყვავად?

– გეშინია მამია?

– კი არ მეშინია, მერიდება, ჩემო იაზონ. რაღაცაში არ ვტყუვდებოდეთ. თუ მაგათ გადანყვეტილი აქვთ, წინააღმდეგ კი არა, უკანალით კაკალი რომ ვამტვრიო, მაინც ააშენებენ. ჩემი გამოსვლით პირს ავიმყრალე და მტრებს გავიმრავლე, მეტი არაფერი.

– იფიქრე, იფიქრე, მაინც, თუ კაცი ხარ. ეს ამბავი დირექტორმაც იცის. ვილაცა წინააღმდეგ უნდა გამოვიდეს, საქმეს სჭირდება.

– კი ბატონო, ვიფიქრებ. ფიქრს რა უდგას წინ. მაგრამ რალა მე გამომარჩიე, იაზონ. ჩემს მეტი „ბუნტოვშიკი“ ვერ ნახე ამხელა გაერთიანებაში? – ბოლო სიტყვებს რომ ამბობდა, მამია შეტრიალებული გახლდათ და ჯოხს განიგან მიიქნევდა, რომ კლუბისკენ ჩქარი ნაბიჯით მიმავალთაგან ვინმეს არ წამოდებოდა და არ ნაქცეულიყო.

დრო ჩვეულებრივზე სწრაფად გარბოდა.

იაზონი კიბის თავზე მარტორქასავით მიმოდიოდა.

ვერა და ვერ შეიპირა ადგილკომის ვერც ერთი ნევრი, რომელიც ადგებოდა და ხელმძღვანელობას იმდენ პატივს სცემდა, რომ მშვიდად, აუღელვებლად ეტყოდა, არ გიჭერთ მხარს, კომპის აშენების წინააღმდეგი ვარო. მგლინავმა კუკური ჯიჯვიშვილმა კარგა ხანს უსმინა და იაზონს რომ ეგონა, ახლა კი დავარწმუნე როგორც იქნაო, მოკლედ მოუჭრა – შენ თვითონ რომ გამოხვიდე? ხომ არც შენ მოგწონს კომპის იდეა? შენ რომ გამოხვიდე და მისცე მაგალითი გაერთიანებას? არ აჯობებს ვითომ?

– მეც ვიტყვი, საერთოდ, ჩემს სათქმელს. რატომაც არ ვიტყვი, მაგრამ, ამ შემთხვევაში, ქვევიდან ჯობდა აზრი წამოსულიყო. მე მაინც ოფიციალური პირი ვარ. და საერთოდ, ვერ გაგაგებინე, რა მინდა: კომპი მაინც აშენდება, ერთი-ორი მოწინააღმდეგე ჩვენ დემოკრატიისთვის გვეჭირდება, მეტი არაფერი, რომ ნახოს ვილაცამ, უმსჯელიათ, უკამათიათო, გამიგე?

– ვერა. – მიუგო ჯიჯვიშვილმა.

ბოლო იმედმა, მეტაბელე ლევან დუჩიძემ ადგილკომის თავმჯდომარეს წინააღმდეგ გამოსვლის თხოვნაზე

ისე შეხედა, როგორც მეზოზოური ხანიდან პირდაპირ მეოცე საუკუნის ოთხმოცე წლებში შემოჭრილ ცხოველს, რომელიც წითელ წიგნში იმიტომ არ შეუტანიათ, რომ აქამდე აღმოჩენილი არ გახლდათ.

პროექტის განხილვა როგორც დაიწყო, ისე დამთავრდა.

მიუხედავად იაზონის მიერ მიღებული ზომებისა და ენერგიული აჯა-თხოვნისა, პროექტს უკლებლივ ყველამ დაუჭირა მხარი. წინააღმდეგ არავინ წასულა.

მოხდება ასეთი რამ კაპიტალისტურ სამყაროში? არ მოხდება. (ტაში, ლეო, სინათლე, მუსიკა. ლეო ისევ მიკროფონით ხელში, ტომს მიმართავს).

ახლა ხომ ყველაფერი გასაგებია?

ტომ (სიცილით). ახლა რა თქმა უნდა.

ლეო – ახლა ჩვენთვისაა გაუგებარი, თუ რატომაა თქვენთვის ეს ყველაფერი გასაგები. განვავრძობთ ტელევიდს, გისმენთ!

კეტრინ – დემონსტრაციის თავისუფლება გაქვთ?

გიორგი – კი, პირველ მაისს და შვიდ ნოემბერს.

დევიდ – რას გაძლევთ საჯაროობა?

ბენო – გულახდილად, საჯაროდ ვამბობთ, რომ გარდაქმნა არ გამოგვდის და რაკი გულახდილად ვამბობთ პასუხსაც არაფერზე ვაგებთ.

ვილი – რა მოგცათ მეცხრამეტე კონფერენციამ?

გიორგი – მეცხრამეტე კონფერენციამ დაგვანახა, რომ ლაპარაკი ლაპარაკისთვის წყლის ნაყვია და მეტი არაფერი. ამავე კონფერენციამ გვიჩვენა, რომ ალკოჰოლიზმის წინააღმდეგ ბრძოლამ შედეგი გამოიღო. სიტყვებში გამოსულ დელეგატთა შორის მთვრალი მხოლოდ ერთი აღმოჩნდა.

ტომ – არა მართლა, რა დაადგინა მეცხრამეტე კონფერენციამ?

ლეო – მეცხრამეტე კონფერენციამ დაადგინა რომ საჭიროა ვიმუშაოთ უკეთესად. ხოლო, როგორ უნდა ვიმუშაოთ უკეთესად, ამას მეოცე კონფერენცია დაადგენს.

სალომე – თქვენთან დასასვენებელი სახლები არსებობს? ტომ – როგორ დასასვენებელი?

გენო – ადგილკომი რომ საგზურს გამოგიყოფს, რომ ჩახვალ და დაისვენებ.

მანიკლ – არა. ჩვენთან სასტუმროებია. დარეკავ და ადგილს დაუკვეთავ.

გიორგი – ტელეფონით ჩვენთან სასტუმროს კი არა, კინოს ბილეთს ვერ იშოვი.

ლეო (გიორგის გაბრაზებით) – გიორგი! (შემობრუნდა და სახეგაბადრული). ჩვენთან ყველაფერი ორგანიზებულია. ყველანი ერთად ჩავდივართ. – ერთად ვისვენებთ. ერთად ჩასვლას „ზაეზდი“ ჰქვია. საგზურს რიცხვი აწერია. იმ რიცხვს ვერც გადააცილებ და ვერც გადმოაცილებ. თუ დაგაგვიანდა, შენს ადგილას სხვას მიიღებენ. ერთ ოთახში ოთხ-ხუთ კაცს ერთად სძინავს. შეიძლება მეექვსეც შემოგისახლონ. ამას „ლეჟანკის ჩადგმა“ ჰქვია. თქვენთან „ლეჟანკის ჩადგმა“ არსებობს? ეს ყველაფერი იმისთვის კეთდება, რომ მარტო არ დავრჩეთ და არ მოგვწყინდეს. რომ არ მოგვწყინდეს, ჩვენთან საპირფარეოებიც საერთოა, იზოლირებული არ არის. ერთად შევდივართ, ერთმანეთს ვესაუბრებით. თუ გაჭირდა, ქალაქის ნახევსაც ვუწილადებთ ერთმანეთს. პირსაც ერთად ვიბანთ, წელზე პირსახოცნაკრული. საბჭოთა დასასვენებელი სახლი კომუნისტების პირველი მერცხალია.

სინათლე ქრება. მუსიკა. ლეო მიკროფონით ხელში ტელეჩარჩოში დგება.

ლეო – სანამ ეგენი გეტყოდნენ, ბატონო, მე მოგიყვე-

ბი ჩემს ამბავს და მერე ამგენმა გააფორმონ, რა-  
ვარც უნდათ. მაგის შნო ქე მიუცია გამჩენს, მეტი  
არაფერი შეუძლიათ თვარა. ავადმყოფი კაცი ვარ  
მე. კუჭის წყლული მაქვს სამი წელიწადია. რავა არ  
გექნება კუჭის წყლული, რაც მე ნერვიულობა მხვდე-  
ბა ყოველდღე, თუ შინ და თუ გარეთ. შინ, შენ ხარ  
ჩემი ბატონი, სამი ბავშვის პატრონი ვარ და წიგნი  
დასანახავად ეზარება სამივეს. მე მამრალეებს ცოლი,  
შენი ტვინი გამოყვათო. შეიძლება ასეცაა, არ ვარ  
ნასწავლი, ბატონო, მეორე კლასიდან დამანებებია  
მამაჩემმა შკოლას თავი, მარა ყოველდღე ამის და-  
ხილი ვარგა რამედ? გაიგეს ბავშვებმა, ბაბაიასავით  
უნიჭო გავჩნდით ჩვენცო და აიცრუეს გული წიგნ-  
ზე. ვისი ბრალია ეს? არაა ჩემი უბედური ცოლის  
ბრალი? გარეთაა და, დაფსალებში ვმუშაობ დაზგების  
შემკეთებელ-მეთვალყურედ, არ იცი ჩვენი ამბავი?  
ამხელა საამქროში მოიშლება რაღაც, აბა რა იქნე-  
ბა, ძველდება რკინა, ბატონო. გაჩერდება მქსოველი  
და დაინყობს უკან ხელებს: „არიქა პაჭულია!“ დამ-  
არბენინებენ წინ და უკან. გაცდება დაზგა და ჩემს  
მეტი არავინაა პასუხმგებელი, მე მომკიდებენ ყურში  
ხელს. მე შენ გეტყვი, ყუთებით მიწყვია სათადარიგო  
ნანილები. ჩემი ხელით ვჩარხავ და ვაკონინებ რაღა-  
ცას.

რაღა გავაგრძელო, ამ თვე-ნახევრის წინ ჩავიდევი  
სიმწრით ნაგროვები ხუთასი მანათი და ნამოვედი  
აქეთ. წყლული მაქვს-მეთქი, მოგახსენეთ. წყლული  
კი არა, კიბო რომ არ მჭირს არ გიკვირს? ბევრი ვუ-  
ცადე საგზურს, ბევრი ვუნრუნუნე ჩვენს ადგილკომს,  
მაგრამ ვინ გაღირსა, ვის დაეკარგე, შენს კუჭის  
წყლულს ტირის ხიჯავაძე, მეტი არა აქვს საქმე. ხო,  
ჩემო ბატონო და ვაგონში ქე ამაფცქენა ვილაცა არ-

დასაცალებელმა ჩემი დასვენების ფული. პიჯაკი  
მეკიდა კუბეში. პიჯაკი ქე დოუტოვებია და ფული  
გოუყოლებია ხელს. რა ვიცი ვინ წაიღო. სამტრედი-  
ამდე რვა კაცი შემოვიდა და გავიდა. ხელებში ხომ  
არ მიაჩერდები, ვინ შემოდის და ვინ გადის. ასე რომ  
სამი მანეთით ჩამოვედი ამ დაბაში. აქანა სამი მანეთი  
კი არა, ჩემი ხუთასი მანეთიც არაფერს მიზამდა, ისე  
იხარჯება ფული. ყველას ხელი აქვს გამონვდილი.  
ყველა შოვნახეა გადასული. არა და უკან დაბრუნება,  
გითხრა სიმართლე, ქე შემრცხვა. დაბრუნდი ახლა  
ქუთაისში ამხელა კაცი და მომპარეს ფული-თქვა,  
გამოაცხადე. ცოლმა რომ არაფერი გითხრას, მეზო-  
ბლებში ხომ მოგეჭრა თავი, მე შენ გეტყვი, ენა არა  
აქვს პირსახოცივით მხარზე გადაფენილი სუყველას.  
ჯერ მივიარ-მოვიარე პატარა, გვეიკითხ-გამოვიკითხე,  
ნაცნობი არავინ შემხვდა და უცნობი ვინ გასესხებს  
ფულს, ვინ გენდობა. იქეთ მივდექი, აქეთ მოვდექი,  
გადავხედ-გადმოვხედე საქმეს და გავინყვიტე შუბ-  
ლზე ერთი ძარღვი. ის ძარღვია თურმე რომ გაკავებს,  
მეტი არაფერი. რავარცხა იქნება უნდა გავიტანო თა-  
ვი-თქვა, ვუთხარი ჩემს თავს. ამ პანსიონატს დავადგი  
თვალი, შევედი და დირექტორს მივაჩეჩე ჩემი პასპორ-  
ტი ხელში, ახალდანიშნულია, კაი ბიჭი, სხვათა შო-  
რის, აღმასკომიდან გადმოუყვანიათ, წესიერი კაცია,  
ჯერ არა აქვს ნასწავლი სიგლაზე. ქუთაისიდან გამო-  
მიშვეს, ვუთხარი, ქალაქკომმა იცის ეს ამბავი-თქვა.  
მანქანების სადგომი რომ არაა ამხელა კურორტზე,  
ჩვიან დამსვენებლები და ამაზე გამომიშვეს-მეთქი,  
გამომიყავი ახლავე ტერიტორია და სანამ ავტოსად-  
გომს გააკეთებდნენ, დროებით იქ დავაყენოთ მანქა-  
ნები-მეთქი. კი მაგრამ შტატი რომ არ მაქვს მანქა-  
ნების დარაჯისო? რამდენი ეღირება სადღელამისოდ

რომ არ ვიცი არაფერიო? შენ მაგას ნუ დარდობ, – მე ვუთხარი, – გამომიძებნე პატარა ოთახი სადმე, მე ვუდარაჯებ მანქანებს უფასოდ-მეთქი. შენ აგაშენა ღმერთმაო, დამსვენებლების ჩიჩინს რომ გადავრჩები, მარტო ეს რად მიღირსო. ოთახი ვერ მოძებნა, მაგრამ უკან, ფინურ ბინაში მზარეულთან ერთად შემასახლა. დღე მაინც აგერ ერთად ვზივართ ყველანი და ღამე რად უნდა დარაჯი მანქანას. აქ ვინ ამოვა მოსაპარავად. ყოველ დილას სულ ცოტა ოცმანეთიანი ვარ, შაბათ-კვირას მეტია. მანეთს იძლევიან ღამეში. ისე უყარაულა შენმა დამანყევარმა, მე რომ ამ მანქანებს ვყარაულობ, მაგრამ დამსვენებელს გული მაინც დამშვიდებული აქვს. პატარა ფული რომ მოვაქუჩე, საგზურის ფასი გადავუხადე პანსიონატს და ახლა ამ პირველ კორპუსში ვარ მესამე სართულზე, ნახევრადღუქსში გაჭიმული. ვუშავებ ვინმეს რამეს? ხომ საჭირო იყო ავტოსადგომი, ხომ უკეთესად გამოიყურება ჩემი აქ ჩამოსვლით კურორტის მომსახურება? აბა, რა გინდა მეტი. მე უფასოდ ვდარაჯობ, ასე მაქვს ნათქვამი ყველასთვის. სადღეღამისო ავტოსადგომი უფასოდ, ამის გარდა გინახავს სადმე? იქეთ არავის ვთხოვ ფულს, მაგრამ მაძლევს ის კაცი და არ გამოვართვა? ახლა მეორე ამბავი. ექსკურსიების ამბავი, როგორცაა ჩვენთან, საერთოდ, მოგეხსენება. არა და ყველას უნდა უღელტეხილის დათვალიერება. აქ ჩამოვიდა კაცი და რაღაც ოცდაექვს კილომეტრზე არ დაათვალიეროს უღელტეხილი? სანატორიუმ „ტრაპიზონის“ ავტობუსს პარასკევობით გამოსასვლელი დღე აქვს. მივედი შოფერთან. არავინ არ დაგახრჩობს მაგისტრის შენ, მოგიგროვებ ხალხს და გაასეირნე პარასკევს უღელტეხილისკენ-მეთქი. დამთანხმდა კი არა სიხარულისგან ტაშიც შემოჰკრა. ახლა, ყოველ

პარასკევს მიჰყავს ექსკურსანტები. ვინ მიდის? არ გეხვენებიან? სია არა მაქვს შედგენილი სამი კვირის წინასწარ? სამასამდე კაცი ხომ მაინც ისვენებს მთელ დაბაში. ყველას უნდა წასვლა. ხუთ მანეთად დიდები მიჰყავს, სამ მანეთად პატარები. ოცდაოთხკაპიკიანი ავტობუსით მინიმუმ ას მანეთს იღებს ჯიბეში. თუმანს მე მაძლევს ხალხის შეგროვებისთვის. თუმნის ბენზინი, ვთქვათ, თუმცა ბენზინი უფასო აქვთ მაგენს. რვა თუმანი ხომ რჩება ხელზე? პატარა საქმეა? კიდევ გეტყვი: სამი ებრაელი ფოტოგრაფია ამ დაბაში. ჩემზე ამოსდით მზე და მთვარე. რატომ, იცი? გავივლით თუ არა ასე ჯგუფად დამსვენებლები, ერთს ვეტყვი, გადავილოთ სურათი სამახსოვროდ-მეთქი. ათიდან ერთი თუ იტყვის უარს. უღელტეხილზე წასვლის წინ ექსკურსანტებისთვის ავტობუსთან ერთად სურათს გადავალებინებ იოსკას ან გაბრიელს, ჩამოსვლისას მეორეს. არ იქნებიან ჩემი მადლიერი? ჩემს სურათს ხომ უფასოდ მაძლევენ, ერთმა მათგანმა გუშინწინ საჩუქრად უნგრული პერანგი მომიტანა.

ასე ვცხოვრობ, ჩემო ბატონო. თვე-ნახევარია აქ ვარ, კიდევ თხუთმეტი დღეს დავრჩები. თან ვმკურნალობ, თან თავსაც ვირთობ ცოტას, დრო რომ გავიდე. ვაშავებ რამეს? მითხარი შენ? შენ დაგიჯერებ. აქვს ახლა მილიციას ჩემთან საქმე? პირიქით, მთავრობამაც მადლობა უნდა მითხრას და დამსვენებლებმაც, თურმე, თუ თავს გაანძრევ, მთლად გლახა თუ არა ხარ, ყველგან გაიტან თავს კაცი.

დამცინიან ახლა ამნაირები თავის ჭკუით. ქირქილებენ რაღაცას. „პაჭულია ასთე და პაჭულია ისთეო“, ყველამ თავის ჩაშავებულ საქმეს მიხედოს. პაჭულია არ დაიკარგება იმნაირ ქალაქში და იმნაირ ხალხშია გაზრდილი.

რ ო ბ ი ნ – რას იტყვით თქვენთან ფასების ზრდის შესახებ?  
გ ე ნ ო – თქვენთან კაპიტალისტურ სამყაროში ფასების ზრდა ეკონომიკური კრიზისის მაჩვენებელია. ჩვენთან კი მშრომელთა კეთილდღეობაზე ზრუნვის გამოხატულება. დიახ, ფასების მომატება ჩვენში საბჭოთა მოქალაქეების მოთხოვნით ხდება.

ვ ი ლ ი – მე მითხრეს, რომ თქვენს ქვეყანაში სამასორმოცდაათი კაცი პოლიტიკური ლაყბობისათვის დღემდე ციხეშია.

ლ ე ო (ალფოთებით) – ეგ კი მტკნარი სიცრუე და ცილისწამებაა! სამასორმოცდაათი კი არა, სამასორმოცდაშვიდი!

ტ ო მ – რა აზრისა ხართ ხელმძღვანელი პარტიული მუშაკის სამი ვადით არჩევაზე?

სანამ სხვები გონს მოვიდოდნენ, მოშე წამოხტა.

მ ო შ ე – რა საჭიროა სამი ვადა. საქმის გასაფუჭებლად ერთი ვადა სავსებით საკმარისია!

ტაშსა და გრიალ-სიცილში ტომი მიკროფონით ხელში წინ გამოდის და აცხადებს.

ტ ო მ – რეკლამა რეტრო-შეჯიბრი!

სცენაზე გაიმართება ამერიკული ძველი და თანამედროვე, ქართული ძველი და თანამედროვე ცეკვებისა და სიმღერების ფოიერვერკი. დელეგაციები ერთმანეთს ეჯიბრებიან პაროდირებული, ჰიპერბოლიზებული სიმღერებისა და ცეკვების შესრულებაში. გუნდები ერთმანეთს ცვლიან: ამერიკულ ცეკვას ცვლის ქართული ცეკვა, ამერიკულ სიმღერას, ქართული სიმღერა. ქართულ სახასიათო სიმღერებში შეიძლება შევიდეს „კეკელა და მარო“, „მარებელი“, „ჭიჭე ტურა“ და სხვა. ბოლოს ორივე დელეგაცია, ერთმანეთში არეული, ავანსცენაზე გამოდის და მაყურებელთა პირისპირდგება.

გ ო რ გ ი – ჩვენ ჩვენი გასაჭირი კარგა ხანს შეგვრჩება. სანამ საბოლოოდ ავიღებდეთ ხელს, სოციალიზმის სამ-ოთხ ვარიანტს კიდევ ავაშენებთ, მერე ან ვირის, ან პატრონის ანდაზისა არ იყოს, სხვა რამ გამოჩნდება, კაცობრიობას სხვა იდეალი გაიტაცებს. ადამიანი ისეთი მოუსვენარი არსებაა, მცდარი შეხედულებებისა და ხორცშესხმული თეორიების გარეშე არსებობა არ შეუძლია.

რ ო ბ ი ნ – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში, როცა შეიტყობენ, რომ გულახდილობისა და საჯაროობის პრაქტიკული მეცადინეობების ჩატარება ისევ იმათ მიანდეთ, ვისაც დესპოტიზმის და დათრგუნვის ცხრაკლიტულთა გასაღებები ელო ჯიბეში.

კ ა კ ო – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში, როცა შეიტყობენ, არდასმენა გმირობასთან იყო გატოლებული და სერიოზულად დაგვეჭირდა კანონით საზოგადოების გაფრთხილება: ნულარ გაირჯებით, ანონიმურ წერილებს აღარ წავიკითხავთო.

ვ ი ლ ი – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში, როცა შეიტყობენ რომ უდანაშაულო ერთა და ეროვნებათა გათქვეფა-შერწყმა-შეერთება პროგრამით დაისახეთ მიზნად და ათეული წლების განმავლობაში ამაოდ ცდილობდით მცირე ერთათვის გამოტანილი ეს სასჯელი სისრულეში მოგეყვანათ.

გ ე ნ ო – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში როცა შეიტყობენ, რომ მეცნიერის მიერ დაცული დისერტაცია და ალპინისტის მიერ აღებული მწვერვალი დისერტაციად და მწვერვალად არ ითვლებოდა, თუ მას მეორიათასე კილომეტრზე, დედაქალაქში არ დაამტკიცებენ.

ლ ე ო – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში, როცა გაიგებენ, რომ ჩვენი ქვეყანა ორადაა გაყოფილი:

ტელევიზორში გამოსაჩენ – დაბანილგოჭებიან, სავსე ვიტრინებიან და კმაყოფილი სახის ადამიანებიან ქვეყნად და გამსრეს საბაზრო ფასებიან, ძნელადსაშოვნ კონსერვებიან და მხოლოდ სიზმარში გამოცხადებულ ხიზილადიან ქვეყნად, სადაც შეიძლება შიმშილით ამოგხდეს სული, თუ შინ სპეცმალაზიაზე მიწერილი ომის ვეტერანი არა გყავს.

გ ი ო რ გ ი – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში, როცა შეიტყობენ, რომ ჩვენს სხდომებსა და თათბირებზე კარგა ხანია მოვხსენით მსოფლიო ლაყბობის ყველა რეკორდი და ერთმანეთთან ცა და მიწასავით დაშორებული უსაქმო გამოსვლების თანმიმდევრობას სიყვარულით „კამათს“ ვეძახით.

ბ ე ნ ო – როგორ გაეცინებათ ოცდამეხუთე საუკუნეში, როცა გაიგებენ, რომ წინამძღოლად ამოჩემებულ კაცს იმ რაიონს ავარჩევინებდით, სადაც იმ ასარჩევ პიროვნებას არათუ არავინ იცნობდა, იქ ექსკურსიაზეც კი არ იყო ნამყოფი, და მერე აღტაცებულნი გაყვიროდით, ბედნიერი ვართ, რომ დაგვთანხმდა, ჩვენს ოლქში კენჭისრაზეო.

ლ ე ო (წინ გამოდის მიკროფონით ხელში). საერთოდ რად ავითეხეთ ეს ტელეხიდი, ხათაბალაა და მეტი არაფერი. ხომ არ აჯობებდა, ტყუილების თქმაში გასავარჯიშებლად ჯერხნობით შინაური ტელეხიდეები მოგვეწყო?!

ტაში, ზეანეული საფინალო მუსიკა.

## უფანდუროდ ნამღერი

ტრაგიკომედია ორ მოქმედებად